

Wijnaerden, gebiedsontwikkeling Maasoever Neer-Buggenum

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Definitief

Kuypers Kessel B.V.

Grontmij Nederland B.V.
Eindhoven, 11 februari 2015

Verantwoording

Titel : Wijnaerden, gebiedsontwikkeling Maasoever Neer-Buggenum
Subtitel : Notitie Reikwijdte en Detailniveau
Projectnummer : 306016
Referentienummer : GM-0153560
Revisie : 07
Datum : 11 februari 2015

Auteur(s) : drs. D. Gijsbers, ing. J.H.G. van de Mortel

E-mail adres : dirk.gijsbers@grontmij.nl

Gecontroleerd door : drs. A.E.H. Meulenbroeks-Leppens

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : drs. S. Groot Jebbink MSc

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Grontmij Nederland B.V.
Zernikestraat 17
5612 HZ Eindhoven
Postbus 1265
5602 BG Eindhoven
T +31 88 811 66 00
F +31 40 244 37 97
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	M.e.r.-plicht	8
1.3	Doel van deze notitie	9
1.4	Leeswijzer	10
2	Voorgeschiedenis van het plan.....	11
2.1	Voorgeschiedenis van het plan.....	11
2.2	Afrondingsvergunning	12
2.3	Toekomstbeeld	13
3	Beleidskader	16
3.1	Algemeen	16
3.2	Europees en Rijksbeleid	16
3.3	Provinciaal en regionaal beleid	18
3.4	Gemeentelijk beleid	22
4	Probleem- en doelstelling	25
4.1	Probleemstelling	25
4.2	Doelstelling.....	28
5	Planvoornemen, alternatieven en varianten	29
5.1	Planvoornemen	29
5.2	Alternatieven	33
5.3	Varianten.....	39
6	Reikwijdte en wijze van effectbeoordeling	42
6.1	Reikwijdte van het MER.....	42
6.2	Inhoud van het MER	44
6.3	Beoordelingskader	44
6.4	Wijze van beoordelen	47
6.5	Enkele specifieke gebiedskenmerken en aandachtspunten voor het MER	47
7	De procedure	49
7.1	De m.e.r.-procedure	49
7.2	Te raadplegen instanties.....	50
7.3	Reacties	50
7.4	Vervolgplanning	51

Bijlage 1: Literatuurlijst

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Sinds het jaar 1997 wordt door Zand- en Grindbedrijf Kuypers B.V. (ook wel Kuypers Kessel genoemd) gewerkt aan een ontgroning annex hoogwatergeul ten zuiden van de kern Neer, in de gemeente Leudal (zie figuur 1.1). Vanuit dit project wordt voor een belangrijk deel voorzien in de behoefte aan bouwgrondstoffen (zand en grind) in de regio Noord- en Midden-Limburg. Gedurende en na afloop van de ontgroning wordt het gebied omgevormd tot een natuurgebied met extensief recreatief medegebruik. Het gebied zal naar verwachting eind 2017 conform de inrichtingsvisie [1] en het vergunde eindplan uit 1993 (zie figuur 1.2 en figuur 1.3) worden opgeleverd en voornamelijk een natuurfunctie krijgen (zie foto 1).

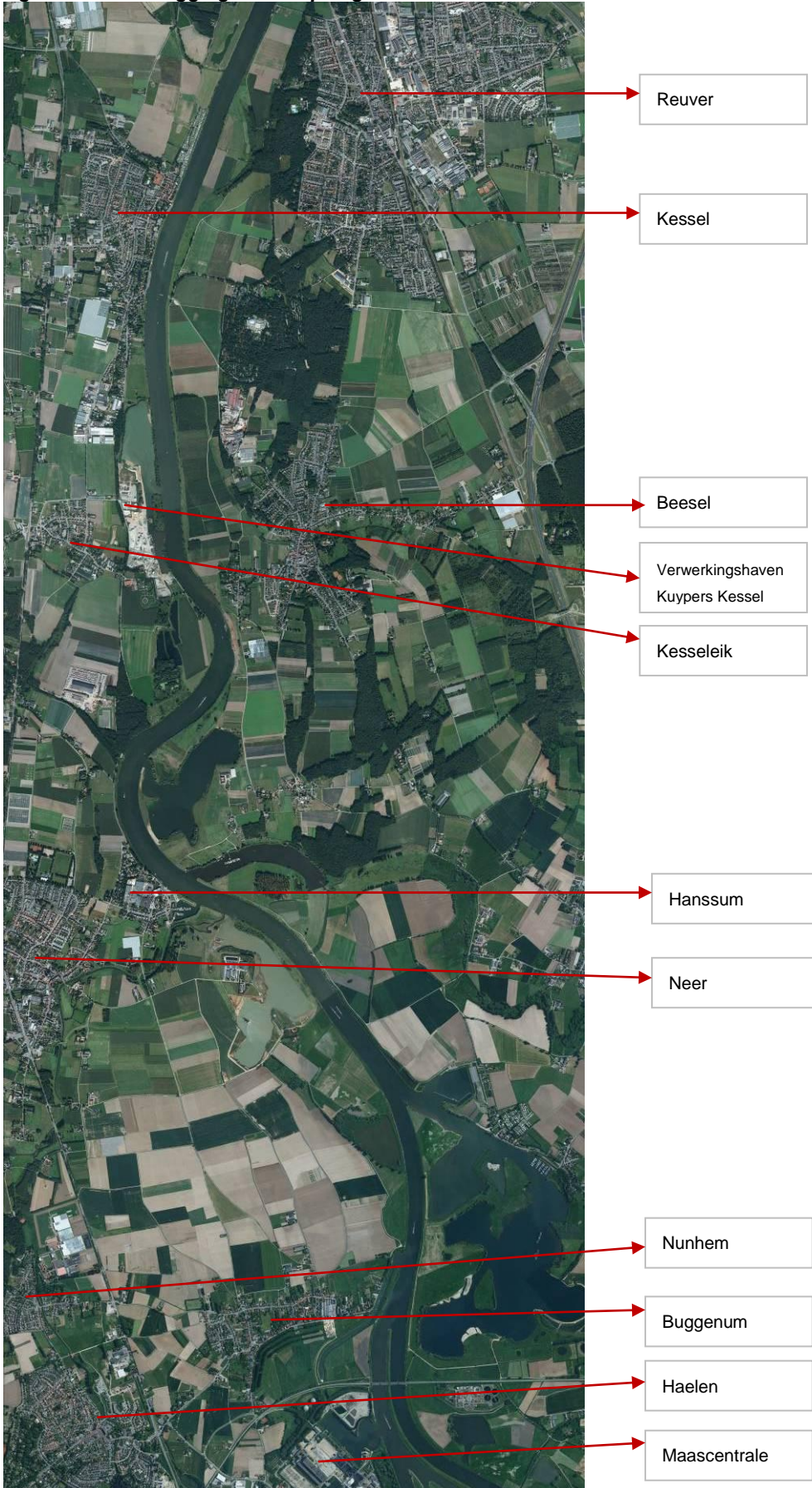
Het project was aanvankelijk enkel bedoeld voor de delfstoffenwinning, zoals genoemd in het provinciaal ontgroningenplan uit 1992 [2] en had geen doelstelling in het kader van de hoogwaterbescherming. In tegenstelling tot andere rivierverruimingsprojecten langs de Maas is dit een volledig particulier initiatief.

Gelet op de nieuwe eisen en beleidsambities ten aanzien van hoogwaterbescherming (meer 'ruimte voor de rivier'), is het initiatief ontstaan om ten zuiden van de bestaande locatie een groter gebied te ontwikkelen. Het oorspronkelijke inrichtingsplan wordt daarom met de werkgroep Wijnaerden doorontwikkeld tot een volledig nieuw plan, waarbij een totale gebiedstransformatie tussen de haven van Hanssum en het gebied Bouxweerd plaats vindt en bestaande intensieve veehouderij wordt gesaneerd. Dit leidt uiteindelijk tot de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden. Naast rivierverruiming in het kader van hoogwaterbescherming, komt er hierbij ook ruimte vrij voor andere ontwikkelingen, waaronder natuurontwikkelingen en rode ontwikkelingen. Daarnaast kunnen er dankzij dit project, middelen gegenereerd worden ten behoeve van onder andere een opwaardering en kwaliteitsimpuls van het Maasfront en de jachthaven Neer-Hanssum.

Foto 1. Zicht op een al ingericht perceel na ontgroning met natuurfunctie

Figuur 1.1 *Ligging van het plangebied*

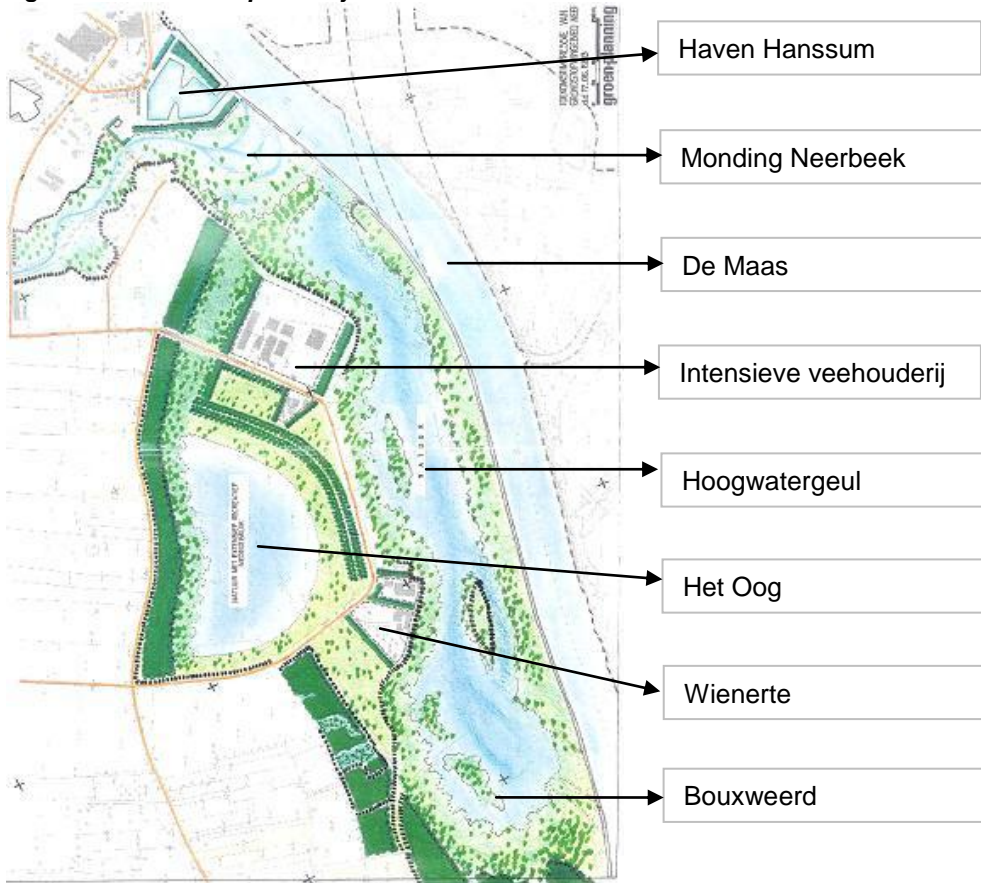

Figuur 1.1 (vervolg) Meer gedetailleerde ligging van het plangebied

Noot: Luchtfoto is uit 2009. Actuele vorm van 'het oog' is anders (zie ook figuur 2.1).

Figuur 1.2 Oorspronkelijke visie uit 1993

Figuur 1.3 Vergund endplan

Voordat de uitvoering van de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden kan worden opgestart en dienen diverse procedures te worden doorlopen. De plannen passen niet binnen het vigerende bestemmingsplan buitengebied Leudal [3] dat in februari 2014 is vastgesteld. Er moet een nieuw bestemmingsplan voor het gebied worden opgesteld. Gelet op de in het ontwerp-POL 2014 [8] gedefinieerde rol van de provincie bij hoogwaterbeschermingsprojecten (zie paragraaf 3.3), is het ook denkbaar dat er geen bestemmingsplan maar een provinciaal inpassingsplan (PIP) wordt opgesteld.

In aanvulling op bovengenoemde planologische aanpassing dient voor dit project onder andere een ontgrondingsvergunning te worden aangevraagd. Gelet op de aard en omvang van de voorgenomen activiteiten in het gebied en de mogelijke gevolgen ervan voor de omgeving, is het volgens de Wet milieubeheer (Wm) wettelijk verplicht om gekoppeld aan de besluitvorming over het inpassingsplan/bestemmingsplan en de ontgrondingsvergunning een milieueffectrapportage uit te voeren.

1.2 M.e.r.-plicht

Zoals in de vorige paragraaf is toegelicht, dient ter onderbouwing van de besluitvorming over het bestemmingsplan/inpassingsplan en de ontgrondingsvergunning voor gebiedsontwikkeling Wijnaerden een milieueffectrapport te worden opgesteld. Ook zullen verschillende andere vergunningen en ontheffingen moeten worden aangevraagd.

Kader 1.1 Uitleg van enkele termen

In deze rapportage worden verschillende termen gebruikt:

m.e.r.	= milieueffectrapportage (de procedure)
MER	= milieueffectrapport (het product)
Plan-m.e.r.	= procedure voor plannen die een kader stellen voor m.e.r.-plichtige activiteiten, zoals het inpassingsplan c.q. bestemmingsplan voor de integrale gebiedsontwikkeling. In dit plan wordt het kader gesteld voor de ontgrondingsvergunning voor onder andere deze ontwikkelingen. Ook geldt de Plan-m.e.r.-plicht voor wettelijke of bestuursrechtelijke plannen waarvoor op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, een passende beoordeling moet worden gemaakt.
Project-m.e.r.	= procedure voor uitvoeringsprojecten/-plannen die volgens de wet m.e.r.-plichtig zijn. Een Project-m.e.r. werd in het verleden ook wel Besluit-m.e.r. genoemd.

De m.e.r.(beoordelings)-plicht voor de Gebiedsontwikkeling Wijnaerden blijkt uit artikel 7.2 lid 1 van de Wet milieubeheer, waarin een verwijzing naar het Besluit milieueffectrapportage 1994 [2] is opgenomen. De verplichting tot het uitvoeren van een m.e.r.-procedure geldt voor:

- Activiteit: een ontgraving gericht op de winning van delfstoffen over een oppervlakte van circa dertig hectare (exclusief de droge geul) ten behoeve van rivierverruiming en een verbetering van de bescherming tegen hoogwater.
Volgens categorie 16.1 van onderdeel C van het besluit is het project m.e.r.-plichtig, omdat sprake is van 'de winning van oppervlaktedelfstoffen uit de landbodem, waarbij de activiteit betrekking heeft op een winplaats met een terreinoppervlakte van 25 hectare of meer'.

Daarnaast is het plangebied gelegen nabij de Natura 2000-gebieden Leudal (circa 1 km ten westen van het plangebied) en Swalmdal (circa 700 m ten oosten van het plangebied) die zijn beschermd conform de Natuurbeschermingswet (zie ook figuur 1.4). Indien niet op voorhand kan worden uitgesloten dat als gevolg van de realisering van de voorgenomen activiteiten in een gebied, er significante negatieve effecten op de beschermde soorten en habitats optreden, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Gekoppeld aan een passende beoordeling dient dan tevens een Plan-MER te worden opgesteld.

Figuur 1.4 Ligging van het plangebied ten opzichte van de Natura 2000-gebieden Leudal en Swalmdal

Het doel van de m.e.r.-procedure is om het milieubelang een volwaardige en vroegtijdige plaats in het plan- en besluitvormingsproces te geven. De Plan-m.e.r.-procedure is gekoppeld aan plannen die het kader stellen voor m.e.r.-plichtige activiteiten, in dit geval de inpassings- of bestemmingsplanprocedure. De Project-m.e.r.-procedure is gekoppeld aan plannen die kunnen leiden tot concrete projecten of activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu, in dit geval de ontgrondingsvergunning.

In overleg met de betrokken overheden is gekozen voor één gecombineerd Plan- en Project-MER dat voor zowel het inpassingsplan / bestemmingsplan als de vergunningsprocedure gebruikt kan worden. Binnen deze m.e.r.-procedure wordt de rol van initiatiefnemer vervuld door Zand- en Grindbedrijf Kuypers B.V. De Provincie Limburg is het bevoegd gezag voor de ontgrondingsvergunning. Omdat op dit moment nog geen definitief uitsluitel is over de vraag of een bestemmingsplan of inpassingsplan wordt opgesteld, is voorgesteld dat de NRD zowel aan de gemeente Leudal als aan de provincie wordt aangeboden. Omwille van de efficiënte behandeling van de verschillende procedures, wordt voorgesteld de coördinatieprocedure toe te passen. Hierover heeft al overleg plaatsgevonden met de bevoegde gezagen van de diverse uitvoeringsvergunningen die mogelijk onder de coördinatie gaan vallen.

1.3 Doel van deze notitie

Met deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) verschaft de initiatiefnemer (Kuypers Kessel) globale informatie over de achtergronden, aard, omvang en de te verwachten effecten van de voorgenomen ontwikkelingen in het plangebied 'Gebiedsontwikkeling Wijnaerden'. Daarnaast vormt het verschijnen van deze Notitie de formele aankondiging van de start van de Plan- en Project-m.e.r.-procedure. Met deze notitie kan het bevoegd gezag alle betrokken bestuursorganen en de bevolking informeren en raadplegen over de te volgen aanpak.

Deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau is een soort van inhoudsopgave die aangeeft wat er in het later op te stellen milieueffectrapport (MER) onderzocht en behandeld wordt.

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau beschrijft de afbakening, het detailniveau en de methode van aanpak van het gecombineerde Plan- en Project-MER. Daartoe wordt met name ingegaan op:

- voornemen en alternatieven: welk gebied en welke activiteiten worden beschouwd?

- beoordelingskader: wat zijn de te onderzoeken milieuthema's en aspecten?
- toetsingscriteria: op welke wijze worden de milieueffecten beoordeeld?

De Notitie ligt gedurende een periode van zes weken voor eenieder ter inzage, waarbij de mogelijkheid wordt geboden om een zienswijze in te dienen. Het bevoegd gezag neemt uiteindelijk een besluit over voorliggende NRD, waarmee de reikwijdte en het detailniveau van het gecombineerde Plan- en Project-MER wordt bepaald.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van deze notitie wordt ingegaan op de voorgeschiedenis van de gebiedsontwikkeling Wijnaerden. Hoofdstuk 3 schetst het relevante beleidskader en in hoofdstuk 4 worden de probleem- en doelstelling van het project beschreven. Hoofdstuk 5 gaat in op het planvoornemen, varianten en alternatieven. De reikwijdte en het beoordelingskader van het gecombineerde Plan- en Project-MER worden uiteengezet in hoofdstuk 6. Hoofdstuk 7 tenslotte gaat in op de te volgen m.e.r.-procedure en de te raadplegen instanties.

De voor de Notitie Reikwijdte en Detailniveau geraadpleegde literatuur is aldus [nr.] in de tekst aangegeven (zie bijlage 1).

2 Voorgeschiedenis van het plan

2.1 Voorgeschiedenis van het plan

In 1992 heeft de Provincie Limburg in het Provinciale ontgrondingenplan (POP) [2] het uiterwaardengebied ten zuiden van de kern Hanssum aangewezen als winplaats voor de winning van grind en beton- en metselzand voor de regionale behoeftevoorziening. Aan deze aanwijzing lag de voorwaarde ten grondslag dat de initiatiefnemer alleen voor een ontgrondingsvergunning in aanmerking zou komen als hier een voor de toenmalige gemeente Roggel en Neer en de regio gedragen plan aan ten grondslag zou liggen.

Onder aansturing van Kuypers Kessel is dit proces vanaf 1993 opgepakt en dit heeft geresulteerd in het in het vorige hoofdstuk genoemde inrichtingsplan [1] en het vergunde eindplan (zie figuur 1.2 en figuur 1.3). In 1997 is op basis van een onherroepelijke ontgrondingsvergunning met een looptijd van 15 jaar gestart met de daadwerkelijke grondstoffenwinning en de uitvoering van een aantal additionele werken zoals de aanleg van de haven Hanssum en de omlegging van de Neerbeek.

Figuur 2.1 Actueel beeld van de ontgronding

De winning is begonnen met de aanleg van een relatief ondiepe hoogwatergeul, in het oostelijk deel, parallel aan de Maas. Aan de noordzijde is deze geul met de Maas verbonden. Als tweede fase is vervolgens gestart met de delfstoffenwinning in 'het oog' ten westen van de hoogwatergeul. Tijdens de winning is gebleken dat de Peelrandbreuk wat meer zuidelijker lag dan tijdens de planvoorbereiding was verondersteld. Als gevolg hiervan bleek de winbare en vermarktbare zand- en grindhoeveelheid geringer dan gedacht.

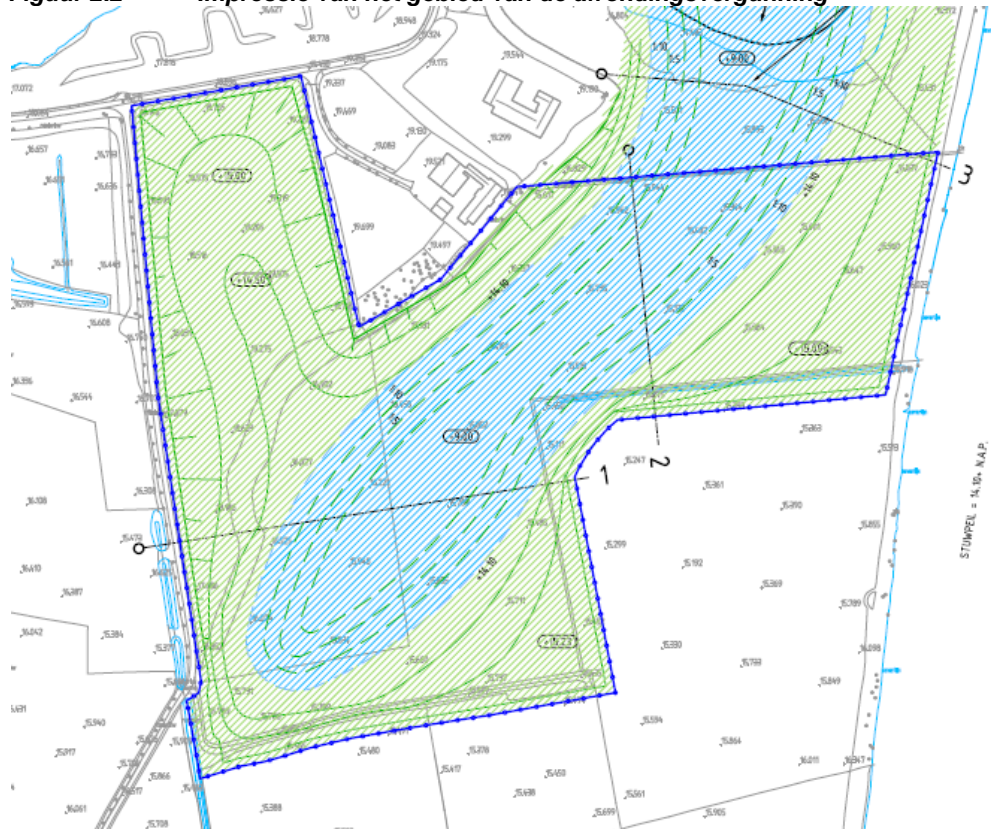
Mede in verband met de grote vraag naar specifieke bouwgrondstoffen in de regio en om de continuïteit in de levering aan de regio te kunnen waarborgen, heeft de exploitant reeds in 2008 zich geconcentreerd op de mogelijkheid van een uitbreiding/vergroting van het grondstofwingsgebied. In deze periode speelde in de regio Midden-Limburg tevens de ontwikkeling van nieuw beleid op het terrein van ruimtelijke ordening, hoogwaterbescherming en economische ontwikkeling, weergegeven in het GOML (Masterplan Maasplassen, Deltaprogramma Rivieren et cetera).

De oorspronkelijke ontgrondingsvergunning van Kuypers Kessel liep eind 2013 af, maar deze is verlengd tot medio 2015. Naar verwachting zijn op dat moment de in de ondergrond aanwezige delfstoffen gewonnen.

2.2 Afrondingsvergunning

Om het gebied in de geest van het oorspronkelijke inrichtingsplan aan de zuidzijde rivierkundig en landschappelijk gezien adequaat af te kunnen ronden en bedrijfsvoering van Kuypers Kessel c.q. de levering van bouwstoffen voor de regio ook in de toekomst te kunnen blijven continueren, is in de loop van het jaar 2013 besloten om een beperkte uitbreiding van de ontgroning aan te vragen. Dit perceel heeft een oppervlakte van circa 11,9 hectare. De beschikkingen voor de benodigde vergunningen (Wabo, ontgrondingsvergunning, omgevingsvergunning, waterwetvergunning) zijn eind 2014 definitief verleend.

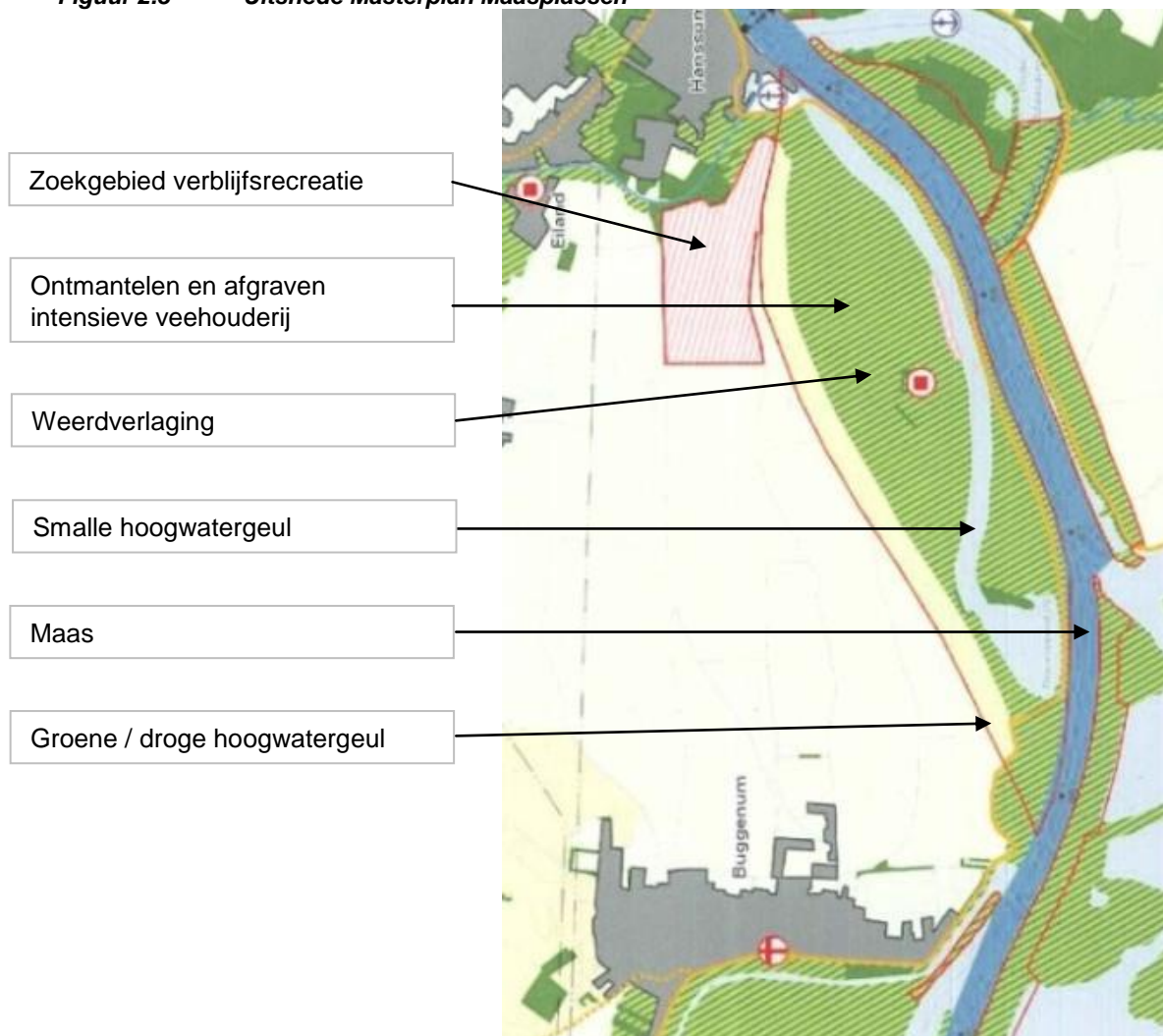
Figuur 2.2 *Impressie van het gebied van de afrondingsvergunning*

2.3 Toekomstbeeld

Het Masterplan Maasplassen [4], waar het uiterwaardengebied tussen Buggenum en Neer-Hanssum deel van uitmaakt, is in het voorjaar van 2012 goedgekeurd en vastgesteld door de gemeenteraad van Leudal. Deze goedkeuring betrof alleen de fysiek ruimtelijke inrichting van het gebied, zoals weergegeven in figuur 2.3. Bij een evaluatie van het Masterplan Maasplassen (versnellingskamer onder leiding van DLG) is gebleken dat zowel de financiële haalbaarheid alsmede de maakbaarheid van de terreinmorphologie problematisch was (zie ook paragraaf 5.2). In feite kwam het erop neer dat er in het plan geen opbrengende onderdelen aanwezig waren en dat de bestaande hoogwatergeul en 'het oog' weer volledig zouden worden opgevuld. Hiervoor is onvoldoende materiaal en zijn onvoldoende financiële middelen beschikbaar. Daarnaast had met name de LLTB grote bezwaren tegen het feit dat in dit masterplan een gebied van circa 25 hectare extra aan de landbouw zou worden onttrokken ten behoeve van de verblijfsrecreatie en wilde men deze functie in het bestaande gebied integreren.

Figuur 2.3 Uitsnede Masterplan Maasplassen

Op verzoek van de provincie Limburg en de gemeente Leudal is aansluitend de Werkgroep Wijnaerden opgericht. Van deze werkgroep maken naast de provincie Limburg en de gemeente Leudal onder andere tevens de gemeente Beesel, Kuypers Kessel BV, Rijkswaterstaat en het Waterschap Peel en Maas deel uit. Dit met als doel om vanuit een nieuw inspirerend toekomstbeeld te komen tot een praktisch en realistische invulling van het gebied, rekening houdende met de financiële haalbaarheid van het plan.

Belangrijke uitgangspunten en aandachtspunten die aan de opdracht aan de werkgroep Wijnaerden ten grondslag lagen, waren (deels bepaald vanuit het Masterplan Maasplassen):

- a) het bieden van ruimte voor de Maas ten behoeve van de lokale en regionale hoogwaterbescherming. Het hierbij benodigde ruimtebeslag voor de rivierverruiming dient globaal overeen te komen met het ruimtebeslag zoals genoemd in het Masterplan Maasplassen;
- b) de ontmanteling van een in het uiterwaardengebied aanwezige grote intensieve veehouderij (milieucirkel en NO_x);
- c) het scheppen van mogelijkheden voor economische en toeristische/recreatieve ontwikkelingen in het gebied, dit onder andere ter compensatie van het verloren gaan van de landbouwkundige functie;
- d) het realiseren van lokale maatschappelijke meerwaarden;
- e) het realiseren van bovengenoemde punten/maatschappelijke meerwaarden door de inzet van onder andere grondstoffenwinning als financiële motor.

Hierbij wordt benadrukt dat de punten a) tot en met d) verwantschap hebben met het Masterplan Maasplassen [4]. Ook in het Nautisch Programma van Eisen Maasplassen Limburg [18] uit februari 2013 zijn de recreatieve potenties van het gebied onderkend. Het gebied is aangemerkt als 'poort van Limburg' voor de Maasplassen en overgangszone tussen het intensief recreatief gebruikte Maasplassengebied en de Maas als rivier, verder stroomafwaarts. Eenvoudige passantenvoorzieningen kunnen een transferium naar het natuurlijk achterland vormen en het water kan worden ingezet als plek om de groene buitenruimte te beleven.

Door de werkgroep Wijnaerden is in de periode 2012-2013 aan de opstelling van drie alternatieven gewerkt. In deze alternatieven is gevarieerd rondom drie aspecten: grondstoffenwinning, recreatieve en toeristische gebruiksfuncties, mogelijke (rode) ontwikkelingen in het plangebied en met name ter plaatse van de intensieve veehouderij en als laatste de kwaliteitsimpuls in de directe omgeving van het Maasfront Hanssum.

In een presentatie van de eerste resultaten van de werkgroep aan de gemeenteraad van Leudal is aangegeven dat het alternatief dat zich kenmerkt als 'natuur/waterrecreatie met beperkte woningbouwontwikkeling' de voorkeur van de gemeenteraad heeft en een goede basis voor de verdere planuitwerking kan zijn.

Uit ervaring kan men stellen dat de nadere uitwerking van het voorbereidingsproces en de procedures om de benodigde toestemmingen en vergunningen te verkrijgen om te komen tot nieuwe grondstoffenwinning, diverse jaren vergt.

Foto 2 Terreinbezoek van de klankbordgroep Wijnaerden (zomer 2014)

Foto 3 Terreinbezoek van de klankbordgroep Wijnaerden (zomer 2014)

3 Beleidskader

3.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt het belangrijkste relevante ruimtelijke beleidskader voor de beoogde integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden samengevat weergegeven.

3.2 Europees- en Rijksbeleid

Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

De Europese richtlijn inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (Habitatrichtlijn) uit 1992 biedt bescherming aan gebieden die van belang zijn voor het voortbestaan van bepaalde leefomstandigheden (habitats) of voor de bescherming van bepaalde soorten. Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet is deze richtlijn verankerd in nationale wetgeving. Het plangebied is niet als zodanig aangewezen.

De Europese richtlijn voor het behoud van de vogelstand (Vogelrichtlijn) biedt bescherming aan gebieden die een bijzondere status hebben voor de instandhouding van bepaalde vogels of groepen van vogels. Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet is deze richtlijn verankerd in de nationale wetgeving. Het plangebied is niet als zodanig aangewezen.

Natura 2000

De Europese Unie heeft het initiatief genomen voor Natura 2000, een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de EU. Dit netwerk vormt de hoeksteen van het EU-beleid voor behoud en herstel van biodiversiteit. Alle gebieden die zijn beschermd op grond van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn, zijn ook aangegeven als Natura 2000-gebied. De beschermde status van Natura 2000-gebieden is op dit moment in ontwerpbesluiten vastgelegd. Hierin zijn tevens instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de beschermde soorten en habitats die in deze gebieden voorkomen.

Het is niet toegestaan om zonder een vooraf toegekende vergunning nieuwe activiteiten binnen of nabij een Natura 2000-gebied uit te voeren.

Indien niet op voorhand kan worden uitgesloten dat als gevolg van de realisering van de voorgenomen activiteiten in een gebied, er significante negatieve effecten op de beschermde soorten en habitats optreden, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Dit wordt onderzocht in een zogenaamde Voortoets Natuurbeschermingswet.

Kaderrichtlijn Water (KRW)

De Kaderrichtlijn Water [21] is een Europese richtlijn gericht op het verbeteren van de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater zodat het water chemisch en ecologisch (weer) gezond wordt en ook voor toekomstige generaties geschikt is. De boodschap aan de Europese lidstaten is: probeer met maatregelen de natuurlijke situatie weer te herstellen. De ecologische doelen moeten door de Europese landen zelf opgesteld worden, maar de chemische doelstellingen zijn voor alle wateren in Europa hetzelfde en worden door Europa vastgesteld.

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) is in maart 2012 vastgesteld [5]. De SVIR vervangt verschillende eerdere nota's zoals de Nota Ruimte en de Nota Mobiliteit.

In de SVIR staan de algemene doelstellingen voor Nederland beschreven ('concurreren', 'bereikbaarheid', 'leefbaar' en 'veiligheid'). Daar streeft het Rijk naar een krachtige aanpak die ruimte geeft aan regionaal maatwerk, de gebruiker voorop zet, investeringen scherp prioriteit en ruimtelijke ontwikkelingen en infrastructuur met elkaar verbindt. Provincies en gemeentes

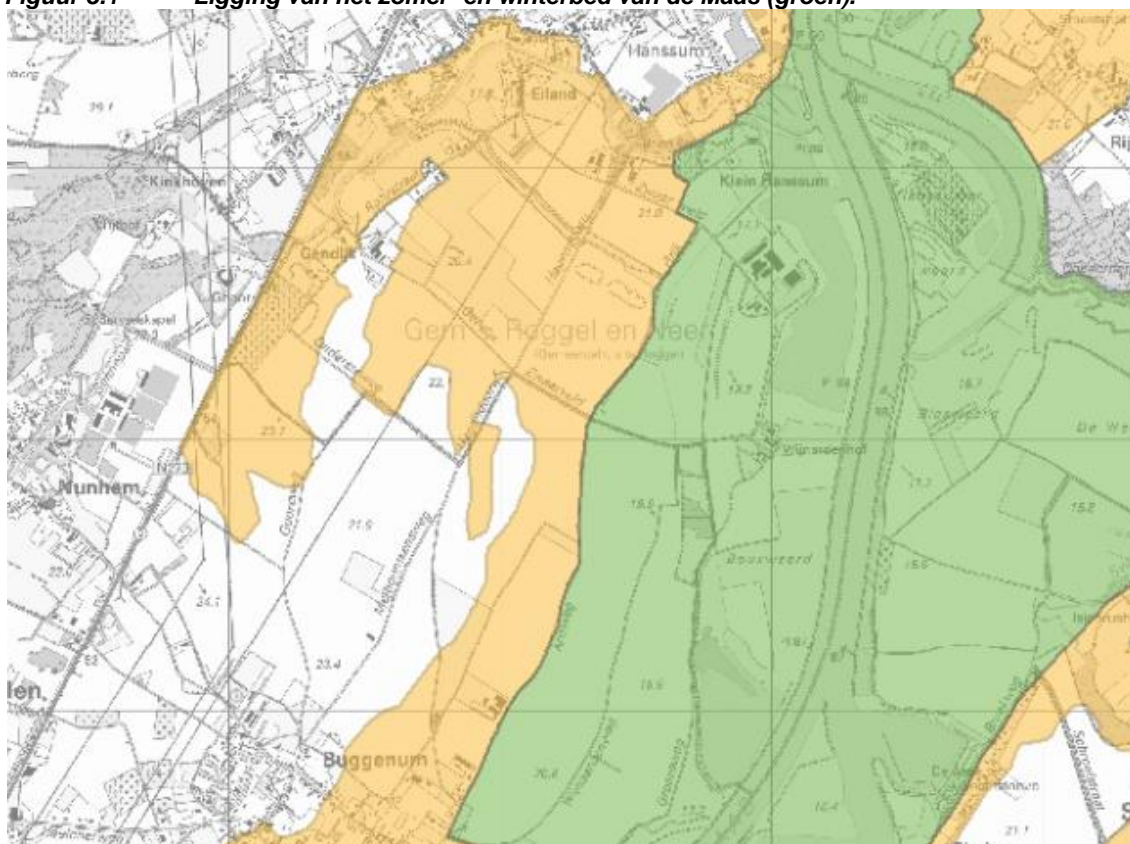
krijgen in de plannen meer bewegingsvrijheid op het gebied van ruimtelijke ordening. Het Rijk kiest voor een selectievere inzet van rijksbeleid op slechts 13 nationale belangen. Buiten deze 13 belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid.

Voor de grote rivieren wordt in de structuurvisie gesteld dat normen gesteld dienen te worden en zowel vanuit waterkwantiteit als –kwaliteit adequaat beheer gevoerd dient te worden. Voorkomen moet worden dat vervuiling en piekbelasting beneden- of bovenstrooms in een stroomgebied leidt tot problemen. Om het ruimtelijk rijksbeleid te borgen, is het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) in het leven geroepen. De grote rivieren zijn in het Barro opgenomen. In 2012 is een wijziging van het Barro in werking getreden waarin ook de reservering voor rivierverruiming van de Maas is opgenomen.

Beleidslijn Grote Rivieren

Naar aanleiding van de overstromingen in de jaren negentig is door de ministers van VROM en V&W de beleidslijn Ruimte voor de Rivier opgesteld. Deze beleidslijn is sinds juli 2006 vervangen door de Beleidslijn Grote Rivieren [6]. De Beleidslijn Grote Rivieren geldt voor alle grote rivieren in Nederland en is bedoeld om plannen en projecten in de uiterwaarden te beoordelen. De beleidslijn biedt slechts onder strikte voorwaarden mogelijkheden voor wonen, werken en recreëren in het rivierbed. De voorwaarden hebben betrekking op de afvoercapaciteit van de rivier ter plaatse: nieuwe activiteiten mogen de afvoer niet hinderen en geen belemmering vormen voor toekomstige verruiming van het rivierbed. Voor burgers en bedrijven die zich in het rivierbed vestigen, geldt verder dat eventuele schade als gevolg van hoogwater voor eigen rekening is. De Beleidslijn Grote Rivieren maakt het mogelijk om bestaande bebouwing in het rivierbed een nieuwe bestemming te geven waardoor leegstand voorkomen wordt. Daarnaast blijven delen van het rivierbed voorbehouden aan riviergebonden activiteiten zoals overslagbedrijven, scheepswerven en jachthavens. Ander gebruik is alleen mogelijk als er op andere locaties meer ruimte voor de rivier wordt gecreëerd.

Figuur 3.1 Ligging van het zomer- en winterbed van de Maas (groen).

Groene arcering geeft aan waar Rijkswaterstaat beheerder is, geel geeft aan waar het waterschap beheerder is.

Deltaprogramma en deltaprogramma rivieren

Het Deltaprogramma is een nieuw nationaal programma waarin het Rijk, provincies en gemeenten samenwerken om Nederland te beschermen tegen hoogwater en de zoetwatervoorziening op peil te houden. Het Deltaprogramma Rivieren (DPR) is een van de negen deelprogramma's van dit deltaprogramma. Vanuit dit Deltaprogramma worden in de toekomst mogelijk strengere normen ten aanzien van de hoogwaterbescherming voorgeschreven. Deze zijn thans nog niet definitief vastgesteld. In het conceptadvies is voorgesteld de norm voor het beschermingsniveau langs de Maas ter plaatse van Neer, aan te scherpen naar 1:300 en ter hoogte van Buggenum zelfs 1:500 [7] in plaats van de huidige 1:250.

Het principe 'ruimte waar het kan, dijken waar het moet' zal gehandhaafd blijven. De opgave is groot en de middelen zijn beperkt. De focus komt de komende jaren te liggen op een aantal prioritaire knelpunten, veelal benedenstrooms een aantal grote bevolkingsconcentraties (Maastricht, Roermond, Venlo et cetera).

3.3 Provinciaal en regionaal beleid

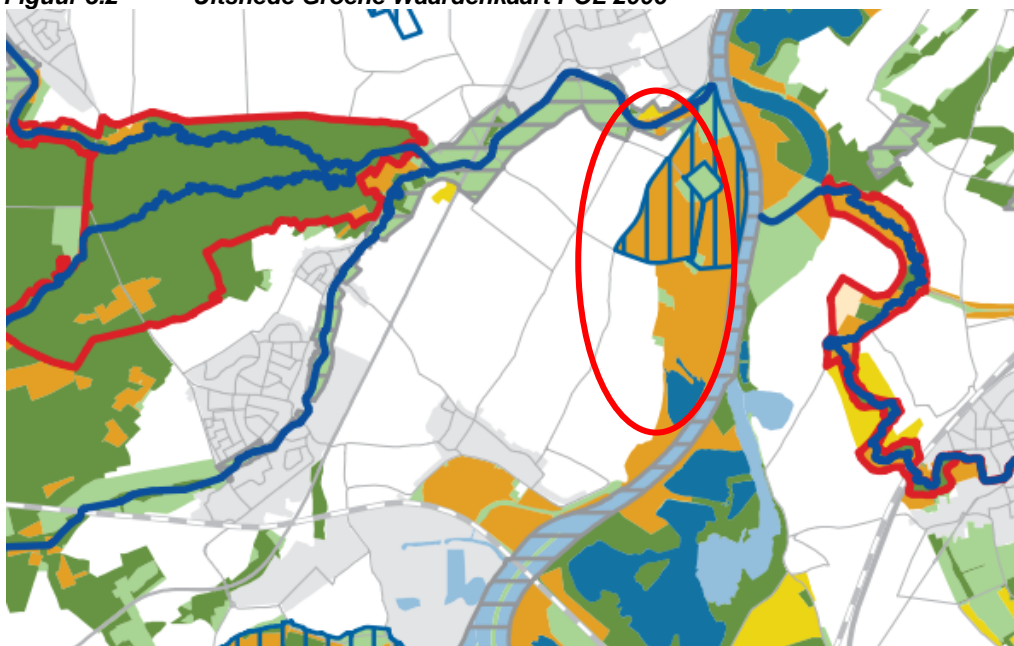
POL en POL-aanvulling Zandmaas

In 2001 werd het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) van kracht. Het POL is de provinciale structuurvisie (voorheen het provinciale streekplan). In het POL kent de provinciale overheid prioriteiten toe aan ruimtegebonden functies in alle delen van Limburg. Door de aanwijzing van specifieke perspectieven geeft de provincie richting aan gewenste ontwikkelingen in het stedelijk en landelijk gebied. Het plan vormt een wettelijk toetsingskader voor allerlei ruimtelijke ingrepen, waaronder de ingrepen die verband houden met rivierveiligheid, grondstofwinning, natuurontwikkeling et cetera in het Maasdal.

In de loop der jaren zijn verschillende herzieningen van het POL doorgevoerd. Zo verscheen in 2002 een aanvulling op het POL met betrekking tot de Zandmaas [9]. Dit is een toevoeging op het POL die van toepassing is op het noordelijke deel van het dal van de Maas. Het gaat om het deel van het stroombed van Maasbracht tot aan de provinciegrens bij Mook. Uit de functies die de Maas en haar stroombed moeten gaan bekleden, bleek dat er op termijn omvangrijke werken moeten worden uitgevoerd. Het gaat daarbij onder meer om bescherming tegen hoogwater, natuurontwikkeling, waterfuncties, landbouw en delfstoffenwinning. In het POL Zandmaas wijst de provincie Limburg kadetrajecten aan in de gemeenten Roermond, Venlo en Gennep - Middelaar waarbinnen kaden worden aangelegd of verhoogd. Momenteel werkt de provincie aan een algehele herziening van het POL (zie verder).

Voor wat betreft het beleid ten aanzien van ontgrondingen, heeft de provincie in de integrale herziening van het POL in 2006 aangegeven dat deze in de toekomst onderdeel dienen uit te maken van projecten met een meervoudige doelstelling, zoals natuurontwikkeling en recreatie [8]. Uit de groene waardenkaart van het POL2006, waarvan een uitsnede is afgebeeld in figuur 3.2, blijkt dat een groot deel plangebied is aangewezen als ecologische hoofdstructuur (P1) waar nieuwe natuur is voorzien. Het deel van het plangebied waar de uitbreiding van de bestaande grondstoffenwinning is voorzien, is op de perspectievenkaart aangewezen als Ruimte voor Veerkrachtige Watersystemen (P3). Daarnaast zijn enkele hogere percelen waar op dit moment bebouwing staat, aangewezen als Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG, P2) [8].

Figuur 3.2 Uitsnede Groene Waardenkaart POL 2006

**Perspectief 2:
Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG)**

■ Provinciale Ontwikkelingszone Groen

**Perspectief 1:
Ecologische Hoofdstructuur (EHS)**

- Bos- en natuurgebied
- Nieuwe natuurgebied
- Beheersgebied
- Overige functies in de EHS
- Ecologisch water
- Beschermd natuurmonument
- Natura 2000 gebied

Aanvullende categorie

- Zoekgebied ecologische verbinding
- Hamsterkernleefgebied
- Ecologische verbindingzone
- Landbouw in Robuuste verbinding
- Ontgrondingen
- Beek met specifiek ecologische functie
- Water
- Provinciegrens

POL 2014

In december 2014 is het nieuwe POL 2014 [10] door het College van Provinciale Staten van Limburg vastgesteld. De 'perspectieven' uit het POL van 2006 zijn vervangen door een beperkter aantal zones (zie tabel 3.1). De zones die op het plangebied van toepassing zijn, zijn afgebeeld in figuur 3.3. Hieruit blijkt dat het plangebied grotendeels is gelegen in de 'zilvergroeene natuurzone'. Deze is gedefinieerd als een zone in het landelijk gebied, bestaande uit landbouwgebieden waar grote kansen liggen voor de ontwikkeling van natuurwaarden. Het gedeelte van het plangebied waar de grondstoffenwinning is voorzien, behoort tot de bronsgroene landschapszone. In feite maakt dit de uitvoering van het planvoornemen gemakkelijker dan ten opzichte van het POL uit 2006. Voor wat betreft intensieve veehouderij is gesteld dat deze in een extensiveringsgebied is gelegen.

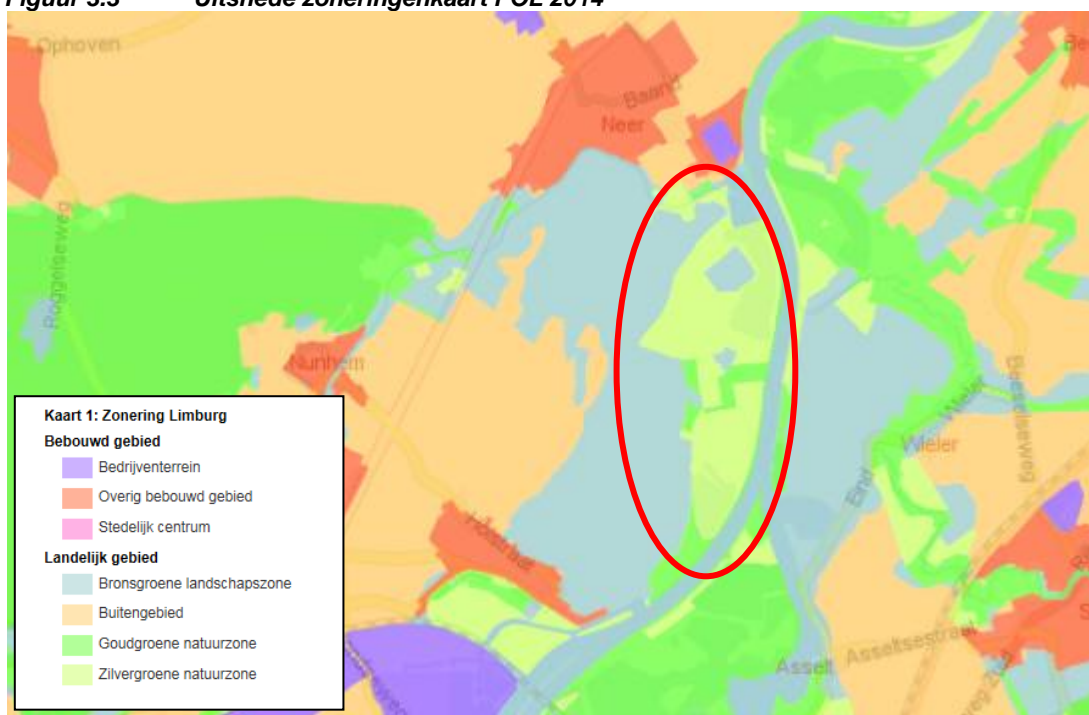
Ten aanzien van ontgrondingen is ook een nieuw beleid geformuleerd in het POL 2014 [10]. Aangegeven is dat de winning van oppervlaktedelfstoffen een nationaal belang dient (zoals ook in de eerdergenoemde nationale SVIR is aangegeven) en dat bij ontgrondingsprojecten altijd een goede afweging van de betrokken belangen moet plaatsvinden. Daarnaast is als voorwaarde gesteld voor het verkrijgen van een vergunning dat de winning van oppervlaktedelfstoffen moet plaatsvinden 1) als onderdeel van projecten met een meervoudige doelstelling, 2) een zo groot mogelijke maatschappelijke meerwaarde moet hebben en 3) voldoende draagvlak dient te kennen. Daarbij is een voorkeur uitgesproken voor projecten die bijdragen aan waterveiligheid en gebiedsontwikkeling in de Maasvallei. De provincie neemt daarbij de regie om in samenwerking met gemeenten en bedrijfsleven, te komen tot een programmatische aanpak en afstemming van multifunctionele gebiedsontwikkelingsprojecten met winning van oppervlaktedelfstoffen en projecten gericht op waterbeheer en hoogwaterveiligheid. De provincie heeft daarbij een regulerende rol als vergunningverlener en toezichthouder en neemt daarnaast de regie op ontgrondingen in de Maasvallei door het maken van bestuursafspraken en PIP's [10]. De gebiedsontwikkeling Wijnaerden voldoet aan deze aanpak (onder andere voor wat betreft de rol van de provincie) en past binnen de meervoudige doelstellingen en de uitnodiging aan het regionale bedrijfsleven om projecten op te pakken ('uitnodigingsbeleid').

Voor wat betreft hoogwaterbescherming is aangegeven dat vooral gebieden benedenstrooms van grote bebouwingsconcentraties hoog op de agenda staan om te worden aangepakt. Het plangebied voldoet hieraan, gezien de ligging noordelijk (benedenstrooms) van Roermond.

Tabel 3.1 **Overzicht perspectieven POL 2006 en zones POL 2014**

POL2006: Perspectieven	POL2014: Zones
P1 Ecologische Hoofdstructuur	Goudgroene natuurzone (incl. Natura2000-gebieden)
	Zilvergroeene natuurzone
P2 Provinciale ontwikkelingszone Groen	Brons groene landschapszone
P3 Veerkrachtig watersysteem	
P4 Vitaal landelijk gebied	
P5a Ontwikkelingsruimte landbouw en toerisme	
P5b Dynamisch landbouwgebied	
P8 Stedelijke ontwikkelingszone	
P10 Werklandschap	Buitengebied
P6a Plattelandskern Noord en Midden Limburg	Onderscheid verval. Samengevoegd tot
P6b Plattelandskern Zuid-Limburg	Landelijke kern (excl. bedrijventerreinen)
P7 Corridor	Vervalt, wegen zijn aparte beleidselementen, geen zone
P9 Stedelijke bebouwing	Stedelijk centrumgebied
	Stedelijk gebied (excl. bedrijventerreinen)
Onderdelen van P6a, P6b, P9 (en P10)	Bedrijventerreinen

Figuur 3.3 Uitsnede zoneringskaart POL 2014

Meerjarenplan Zandmaas II en geactualiseerde meerjarenplan – 2007 / 2009

In 2007 is het Meerjarenplan Zandmaas II 2007-2015 [14] vastgesteld door het College van Gedeputeerde Staten en in 2009 is het geactualiseerde meerjarenplan met perspectief op 2015-2050 [15] vastgesteld. In het geactualiseerde Meerjarenplan Zandmaas II wordt de gewenste ontwikkeling van het Maasdal tot 2015 in beeld gebracht. Ook wordt een doorkijk gegeven richting 2050. Ten opzichte van het bestaande Zandmaasbeleid treden voornamelijk accentverschuivingen op, mede op grond van de Integrale Verkenningen Maas. Het Meerjarenplan Zandmaas II is géén strak omljnd plan waarbinnen de invulling van alle 29 deelplannen in detail is vastgelegd. De uitwerking en concretisering van plannen kan in komende jaren worden bijgesteld aan de hand van het voortschrijdende inzicht. Het plan wijst op de aannemelijke veranderingen van het klimaat die zich aan het voltrekken zijn. De Maas moet in dit verband méér ruimte krijgen om hogere waterafvoeren het hoofd te kunnen blijven bieden: een veilige Maas is immers van groot belang voor een veilig Limburg.

Het project hoogwatergeul Bouxweerd, is begrensd in het Meerjarenplan Zandmaas 2 2015-2050 van de provincie Limburg.

Structuurvisie Maasplassen

De in februari 2014 vastgestelde intergemeentelijke structuurvisie Maasplassen 2030 [16] is het Masterplan Maasplassen [4] planologisch verankerd (zie ook figuur 2.3). Ambitie van deze structuurvisie is het optimaal en duurzaam benutten van het economisch potentieel van het Maasplassengebied en het in balans brengen van de verschillende functies zodat de Maasplassen als herkenbaar gebied op de kaart wordt gezet. In paragraaf 2.3 is reeds ingegaan op de inhoud van deze visie voor wat betreft het plangebied.

3.4 Gemeentelijk beleid

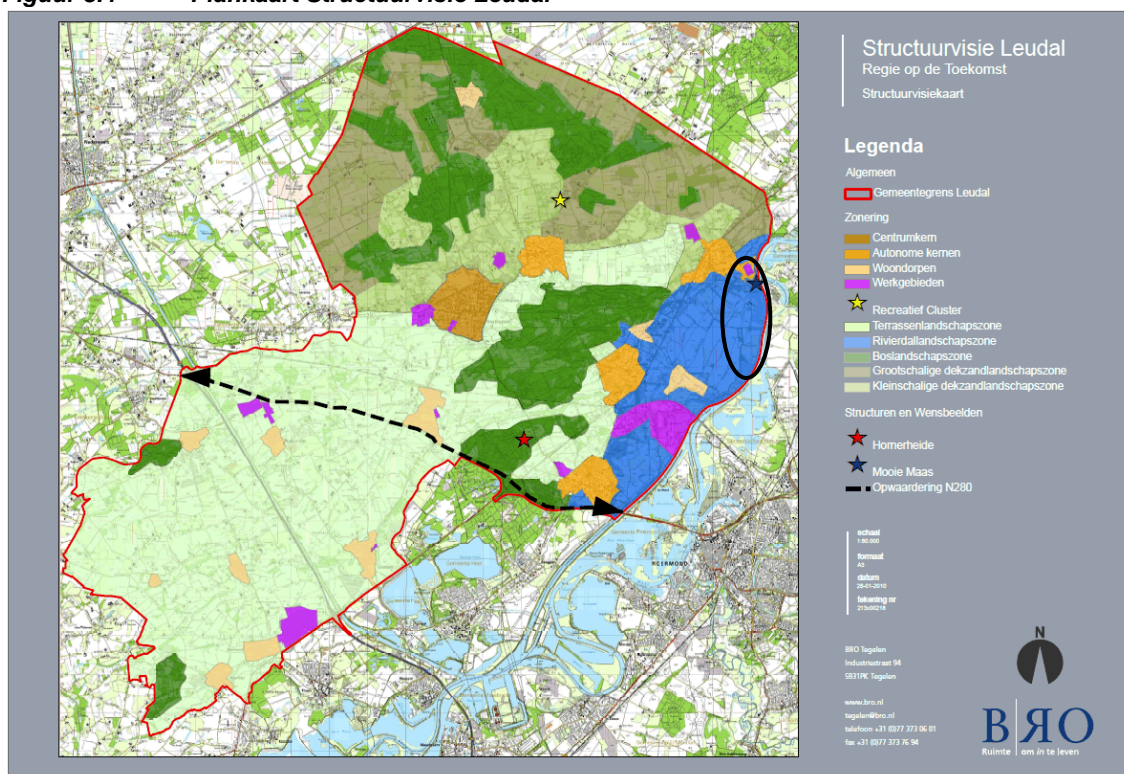
In figuur 3.4 is een uitsnede uit de gemeentelijke Structuurvisie Leudal 'Regie op de toekomst' [22] opgenomen. Hieruit blijkt dat het plangebied in zijn geheel is gelegen in de blauwe rivierdallandschapszone. De Maaszone is het gebied gelegen tussen de Napoleonsweg (N273) en de Maas. Het gebied wordt gekarakteriseerd door een grote afwisseling en kleinschaligheid. Een aantal aantrekkelijke dorpen liggen in of aansluitend aan deze zone. Het gebied heeft, gelegen tussen Leudal en Maas, een groot toeristisch-recreatief potentieel. Ontwikkeling van 'Mooie Maas' rond Neer past dan ook goed in het plaatje voor het gebied.

Deze algemene gemeentelijke structuurvisie vigeert nog altijd, maar is op een aantal thematische onderdelen vervangen door de onlangs vastgestelde intergemeentelijke structuurvisie Maasplassen [16] die in de vorige paragraaf is genoemd. Het betreft de thema's:

- Recreatie en toerisme;
- Watergerelateerde woonfuncties;
- Hoogwaterbescherming;
- Natuur en landschap.

Voor de overige onderdelen is de gemeentelijke structuurvisie dus nog wel van toepassing.

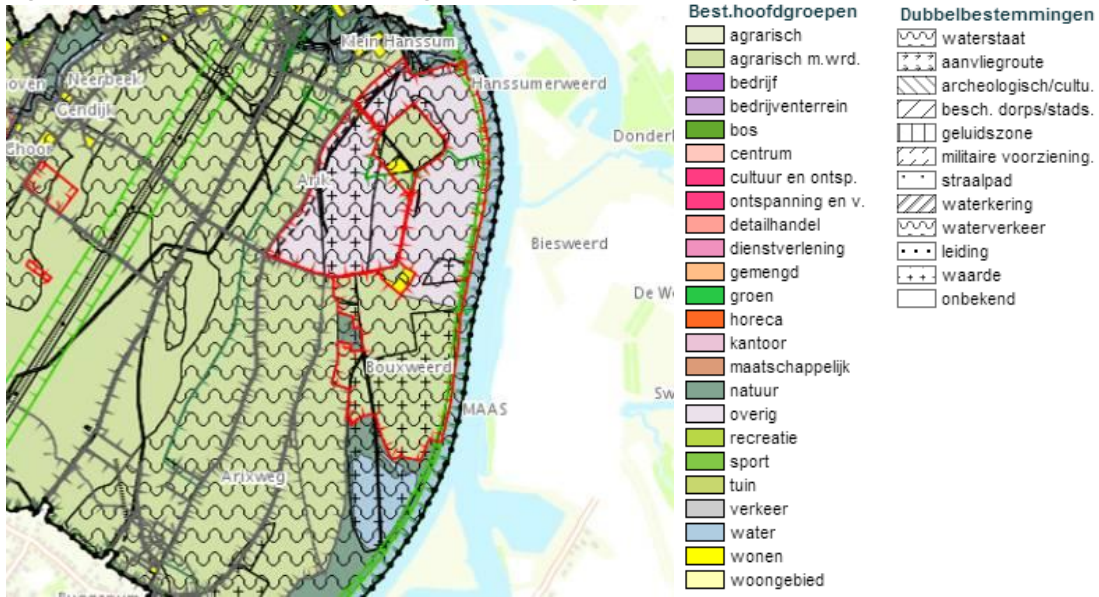
Figuur 3.4 Plankaart Structuurvisie Leudal

Bestemmingsplan Buitengebied Leudal [3]

Binnen het plangebied vigeert het bestemmingsplan buitengebied Leudal [3], dat in februari 2014 is vastgesteld. In figuur 3.5 is een uitsnede uit de verbeelding van dit bestemmingsplan opgenomen. Hieruit blijkt dat het noordelijke deel van het plangebied, waar op dit moment al delfstoffenwinning plaats vindt, een bestemming 'ontgrondingsgebied' kent. De meer zuidelijk gelegen percelen kennen een bestemming 'agrarisch met waarden'. Voor de zone direct grenzend aan de Maas, is daarnaast een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om hier natuurbestemming mogelijk te maken.

Figuur 3.5 Uitsnede verbeelding bestemmingsplan buitengebied Leudal

Bestemmingsplan Grondstoffenwinning en landschapontwikkeling Neer/Hanssum
 Voordat het bestemmingsplan buitengebied Leudal van kracht is geworden, vigeerde voor een deel van het plangebied het bestemmingsplan Grondstofwinning en landschapontwikkeling Neer/Hanssum uit 1997 [19]. In figuur 3.6 is een uitsnede van de plankaart van dit bestemmingsplan opgenomen. Binnen dit deel van het plangebied was een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de bestemming Agrarisch gebied met landschappelijke en/of natuurlijke waarden (Aln) te wijzigen naar de bestemming Ontgrondingsgebied (O) indien het gaat om gronden die op grond van een ontgrondingsvergunning of machtiging ingevolge van de Ontgrondingenwet kunnen worden ontgrond. Er was destijds dus al voorzien in een mogelijke uitbreiding van de bestaande ontgroning in zuidelijke richting.

Figuur 3.6 Uitsnede plankaart bestemmingsplan Grondstofwinning en landschapontwikkeling Neer/Hanssum

Coalitiakkoord Leudal

In het coalitieakkoord 'samen de schouders eronder' van de gemeente Leudal voor de periode 2014-2018 [20] is ten aanzien van hoogwatebescherming gesteld dat deze niet langer per definitie door het Rijk wordt uitgevoerd, dat het vastgestelde beleid zoals weergegeven in het Masterplan Maasplassen snel moet worden uitgevoerd, dat hierbij meervoudige doelstellingen moeten worden nagestreefd. Daarnaast is in het coalitieakkoord onderkend dat delfstoffenwinning hierbij geen doel op zich is, maar een onontbeerlijk element in relatie tot de financiering. Een grootschalig vakantiehuizenpark tussen Neer en Buggenum wordt niet ondersteund.

Daarnaast zijn er nog diverse thematische beleidsdocumenten relevant zoals de beleidsnota gebiedsgericht geluidbeleid, de nota grondbeleid et cetera. In het MER wordt hier nader op ingegaan.

4 Probleem- en doelstelling

4.1 Probleemstelling

In het plangebied spelen diverse ontwikkelingen die aanleiding vormen voor de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden. Onderstaand worden deze toegelicht.

Hoogwaterbescherming

De Maas is in het verleden altijd een belangrijke factor geweest voor de vorming van het landschap in Limburg. Tegenwoordig voert ze voornamelijk regenwater af. Als gevolg van onder andere klimaatverandering, kanalisering van de rivier, een toenemende verstedelijking en cultivering in het landschap ontstaan in natte perioden steeds vaker hoogwaterproblemen in het in de loop der tijd versmalde Maasdal. De bedding van de rivier heeft in Limburg op verschillende plaatsen onvoldoende ruimte om de watertoevoer uit de bovenloop van de Maas te kunnen verwerken. Om hoogwateroverlast tegen te gaan, heeft het Rijk besloten ter vergroting van de waterveiligheid, de Maas op diverse plekken meer ruimte te geven, onder andere door middel van weerdverlagingen en de aanleg van hoogwatergeulen. In de onderhavige gebiedsontwikkeling wordt hierop geanticipeerd en wordt waar mogelijk al rekening gehouden met de prioriteiten uit het Deltaprogramma [7].

Zoals uit figuur 4.1 blijkt, is het plangebied zowel tijdens het hoogwater in 1993 als in 1995 ondergelopen. Het is in feite een groot uiterwaardengebied. In tabel 4.1 is een overzicht opgenomen met de betrekkinglijnen waaruit blijkt hoe vaak een bepaald stuwpeil in de Maas (ter hoogte van kilometer 88, tussen Verheijen en Wienerte) gemiddeld voorkomt en wat de bijbehorende afvoer is. Ter info, tijdens de hoogwatergolf in 1993 en 1995 bedroeg de afvoer circa 2.700 tot 3.175 m³/sec.

Tabel 4.1 *Betrekkinglijnen Maas 2013-2014 (km 88, tussen Verheijen en Wienerte)*

Aantal dagen per jaar dat de waterspiegel hoger ligt / herhalingstijd stuwpeil	Afvoer Borgharen (in m ³ /sec)	Peil (in m +NAP)
100 dagen per jaar	250	14,15
50 dagen per jaar	500	14,25
10 dagen per jaar	1.000	15,73
2 dagen per jaar	1.500	17,29
1 dag per 2 jaar	1.625	17,65
1 dag per 10 jaar	2.250	19,26
1 dag per 30 jaar	2.685	20,00
1 dag per 50 jaar	2.865	20,26
1 dag per 100 jaar	3.110	20,58
1 dag per 250 jaar	3.430	20,98
1 dag per 1.250 jaar	4.000	21,51

Bron: Rijkswaterstaat

Figuur 4.1 Overstromingenkaart

Bodemkwaliteit

Op diverse plaatsen in het gebied zijn bodemverontreinigingen aanwezig als gevolg van slibdepositie door overstromingen in de Maas. Dit speelt in ieder geval op de (water)bodem van de bestaande jachthaven in Hanssum en in het natuurgebied Bouxweerd. In dit laatste gebied is bij droge perioden al enige tijd sprake van een grote vissterfte die wordt veroorzaakt door de slibafzettingen en het ontbreken van een regelmatige aanvoer van vers water (zie foto 4 en foto 5). Dat probleem kan alleen structureel worden opgelost door de plasbodem in de Bouxweerd te verlagen, de instroom te vergroten en de bestaande hoogwatergeul te verbinden met genoemde plas.

Daarnaast behoeft het onderdeel bodemkwaliteit extra aandacht op het terrein van het intensieve veehouderijbedrijf.

Kwaliteit recreatieve voorzieningen

Op dit moment worden de recreatieve potenties van het gebied onvoldoende benut. Het eindplan dat onderdeel uitmaakt van de bestaande ontgrondingsvergunning alsmede het bestemmingsplan, is opgesteld met een focus op natuurontwikkeling na afloop van de ontgrinding. De bestaande jachthaven van Hanssum kent onvoldoende kwaliteit en heeft een beperkte omvang en diepgang, mist voldoende passantenplaatsen en heeft een groot gebrek aan vaarwater ten behoeve van onder andere scholing (gescheiden van de beroepsvaart op de Maas).

Foto 4 *Zicht over de waterplas Bouxweerd in nattere periode*

Foto 5 *Zicht over de waterplas Bouxweerd tijdens de drogere zomerperiode*

Sanering veehouderij

Binnen het plangebied (direct ten noorden van de bestaande ontgronding) is op de locatie Zwaarveld 1 een groot intensief veehouderijbedrijf met circa 5.000 stuks zeugen / varkens gevestigd. Dit bedrijf is door de initiatiefnemer aangekocht, maar is momenteel nog wel als zodanig in bedrijf. Als onderdeel van de voorgenomen activiteiten / maatschappelijke meerwaarde, zal dit bedrijf worden gesaneerd en zullen de opstallen worden gesloopt.

Behoeftte bouwgrondstoffen in de regio

Kuypers Kessel is een belangrijke speler in de voorziening van de behoefte aan bouwgrondstoffen (zand en grind van diverse typologieën) voor de regionale afzetmarkt in de regio Noord- en Midden-Limburg (zie ook <https://www.youtube.com/watch?v=mbLFeBbCRDE>). Deze behoefte wordt in een groot deel voorzien vanuit deze locatie. Het wegvallen van deze 'bron', kan dan ook grote consequenties hebben voor het voortbestaan van het bedrijf en de tijdige beschikbaarheid van voldoende adequate bouwgrondstoffen in de regio, mede gelet op reeds aangegane contractuele verplichtingen en langjarige afspraken van Kuypers Kessel met afnemers.

4.2 Doelstelling

Gelet op bovenstaande aanleidingen dient de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden meerdere doelstellingen:

- het leveren van een bijdrage in de hoogwaterbeschermingsdoelstelling langs de Maas door het realiseren van een waterstandsverlaging, zoals genoemd in het Masterplan Maasplassen [4];
- het realiseren van nieuwe natuur in combinatie met extensieve recreatie en (beperkte) rode ontwikkelingen in de vorm van unieke vormen van verblijfsrecreatie en nieuwe woonvormen;
- het saneren van het bestaande IV-bedrijf aan de Zwaarveld 1;
- het introduceren van ruimte voor extensieve vormen van watersport als verlengstuk van de bestaande Haven in Hanssum;
- het voorzien in de regionale behoefte aan het bouwgrondstoffen, en het behoud van werkgelegenheid in deze sector;
- het uitvoeren van een financieel haalbare delfstoffenwinning om in het kader van de maatschappelijke meerwaarde bij te dragen aan een aantal projecten in de omgeving zoals kwaliteitsimpuls aan het Maasfront Hanssum en de recreatiehaven Hanssum.

5 Planvoornemen, alternatieven en varianten

5.1 Planvoornemen

In hoofdstuk 2 van deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau is toegelicht dat de werkgroep- en klankbordgroep al langere tijd met elkaar bezig zijn om het planconcept en de verschillende onderdelen daarvan in nauwe samenhang met elkaar uit te werken en tevens voldoende maatschappelijke meerwaarde te genereren.

Dit heeft uiteindelijk geleid tot het planvoornemen, ook wel de 'voorgenomen activiteiten' genoemd, kan worden opgedeeld in een aantal onderdelen die nauw met elkaar samenhangen en elkaar versterken. Omdat sprake is van een integrale gebiedsontwikkeling, is het niet zonder meer mogelijk een of meerdere elementen uit dit 'kaartenhuis' te verwijderen.

a) Hoogwaterbescherming

De bestaande afgesloten waterplas ('het oog') zal worden getransformeerd tot een hoogwatergeul. Het meest zuidelijke deel dat aansluit op de Kerkeweerd, zal ter hoogte van de plas Bouxweerd worden uitgevoerd als een groene/droge geul. Het meest noordelijke deel zal permanent waterhoudend zijn. In hoogwatersituaties op de Maas zal deze geul bij een nader te bepalen debiet mee gaan stromen. Dit stelsel van hoogwatergeulen zal afgewerkt en ingericht worden ten behoeve van natuur met een nader te bepalen recreatief medegebruik.

Als uitgangspunt geldt dat bij de transformatie van het uiterwaardengebied tussen Buggenum en Neer minimaal hetzelfde effect op de hoogwaterbescherming wordt gerealiseerd als in het Masterplan Maasplassen [4]. De ontstane landschappelijke eindsituatie (brede hoogwatergeul tussen Buggenum en Neer) levert een bijdrage aan de hoogwaterbescherming voor Buggenum en stroomopwaarts (Roermond).

De huidige geplande hoogwaterbeschermingsprojecten (met vanuit het waterschap een focus op kadeverhogingen) zijn gericht op het behalen van een veiligheidsnorm van 1:250. Deze projecten zijn naar verwachting omstreeks 2022 afgerond. Voorliggende gebiedsontwikkeling wordt uitgevoerd in het kader van de hieropvolgende klimaatsopgave zoals ook genoemd in het Nationale Deltaprogramma, met een doorkijk tot 2050. De hierbij behorende veiligheidsnormen zijn op dit moment nog niet vastgesteld. Naar verwachting zal dit in 2017 gebeuren.

Zoals bekend, vormt het smalle Maasdal tussen Kessel en Venlo een flessenhals bij de doorvoer van hoge waterafvoeren. Voor de korte termijn (voor 2024) worden de dijkringen op orde gebracht zoals vastgelegd in de bestuursovereenkomsten voor de Maas. In het kader van het Deltaprogramma is naast het extra verhogen en versterken van dijken verkend welke rivierverruimende maatregelen (voor 2050) mogelijk en geschikt zijn om op dit traject te voorzien in de toekomstige hoogwaterveiligheid. Voor het daadwerkelijk programmeren van rivierverruimende maatregelen is nader onderzoek nodig en vervolgens besluitvorming. Door de ligging noordelijk van de Peelrandbreuk, komt hier bij rivierverruiming echter alleen niet-vermarktbaar specie vrij die bij voorkeur in dit stuwpand dient te worden verwerkt. Mogelijk kan deze specie te zijner tijd als onderdeel van de eindafwerking in de watergeul Wijnaerden worden verwerkt (versmalling en verondieping van het ontgronde terrein). In dit kader kan de aanleg van de hoogwatergeul zoals voorgesteld als een 'no-regret' worden aangemerkt. Gezien de nog in de oriënterende fase verkerende studie naar oplossingsrichtingen voor dit deel van de Maas, kan het verwerken van specie thans nog geen onderdeel van dit MER uitmaken.

b) Sanering intensieve veehouderij / Rode ontwikkeling

De thans aanwezige grootschalige intensieve veehouderij op een terpachtige verhoging in het landschap (zie foto 6) zal als onderdeel van de voorgenomen activiteiten worden ontmanteld. De bebouwing zal worden gesloopt en de bodem gesaneerd. Omdat de bestaande milieuvergunning zal worden ingetrokken, zal ook de aanwezige milieucontour komen te vervallen, waardoor een goede uitgangssituatie kan worden gecreëerd voor een andere, meer gebiedseigen economische ontwikkeling. Tevens leidt de afname van onder andere geur- en fijnstofemissies naar verwachting tot een verbetering van de instandhoudingsdoelen van het nabijgelegen Natura 2000-gebied. In dit verband vormt de sanering van de huidige intensieve veehouderij dan ook de sleutel om in dit gebied de gewenste toeristische en recreatieve ontwikkelingen tot stand te brengen. Het spreekt voor zich dat door de hoge voorinvesteringen (aankoop agrarisch bedrijf, sloop opstallen en sanering bodem) gezocht dient te worden naar een hoogwaardige nieuwe functie met voldoende opbrengend vermogen, dit om dit onderdeel financieel in balans te brengen en om te kunnen voldoen aan de wens van de gemeente Leudal om een nieuwe economie in het gebied te genereren door bijvoorbeeld verblijfsrecreatie te implementeren.

Foto 6. *Zicht op de hoger gelegen intensieve veehouderij, naast de reeds ontgronde droge hoogwatergeul.*

c) Recreatieve/toeristische ontwikkelingen

In het eindplan behorende bij de huidige ontgroning, ligt het accent zoals gezegd op natuurontwikkeling met zeer extensief recreatief medegebruik (wandelen, fietsen, vissen). Uit overleg met de gemeente Leudal en de bevolking is gebleken dat het wenselijk is om bij de transformatie van het uiterwaardengebied het accent te verschuiven naar natuur met een recreatief medegebruik. Hierbij kan worden gedacht aan het bevaarbaar maken van het water voor zeil- en kajuitjachten met beperkte aanlegmogelijkheden. Daarnaast wordt gedacht aan het tot stand brengen van optimale recreatieve verbindingen tussen de kernen Buggenum en Neer-Hanssum inclusief de hierbij behorende horeca- en overige voorzieningen.

Het dagstrand dat is voorzien aan de oever van de bestaande hoogwatergeul, maakt onderdeel uit van de autonome ontwikkeling en behoort niet tot het planvoornemen.

d) Winnen van bouwgrondstoffen

In het plangebied en met name ten zuiden van de Peelrandbreuk bevinden zich voor de bouw bruikbare grondstoffen in de ondergrond. Met de winning hiervan wordt voorzien in de regionale behoefte aan hoogwaardige bouwgrondstoffen. Daarnaast kan het dienen als financiële motor voor een aantal kostenfactoren uit de gebiedsontwikkeling. Uitgangspunt is dat een voldoende hoeveelheid grondstoffen kan worden gewonnen zodat ook de door de gemeente Leudal en de belangengroeperingen / plaatselijke bevolking kenbaar gemaakte wensen (projectvoorstellen met maatschappelijke meerwaarde) kunnen worden gerealiseerd en grotendeels worden bekostigd.

In het verleden is reeds onderzoek gedaan naar de meest optimale locatie van de grondstofwinning in het gebied. Deze staat thans dan ook niet meer ter discussie. Deze is onder andere bepaald door de ligging van de Peelrandbreuk, de wens dat deze aansluitend op de bestaande winning plaats vindt, een deel van het terrein ten noorden van de Bouxweerd in het verleden al is ontgrond en is aangevuld met gebiedsvreemd materiaal en het gebied bovendien in het stroomvoerend deel van de Maas dient te liggen. Daarnaast vormt de begrenzing van het Masterplan Maasplassen [4] (zie figuur 2.3) een bepalend kader hierin. De landschappelijke waarde van deze percelen is in de huidige situatie zeer beperkt (zie ook foto 7 en foto 8).

De grondstoffenwinning vindt plaats 'in den natte' met behulp van een diepknijper of een emmermolen. Vervolgens wordt het ruwe product in scheepsbakken geladen en over de Maas getransporteerd naar de haven in Kessel, circa 5 km stroomafwaarts aan de winplaats om daar te worden verwerkt tot hoogwaardige specifieke bouwgrondstoffen. De winning bedraagt circa 400.000 m³ materiaal per jaar. Geopteerd wordt voor een zuidelijke uitbreiding van circa 30 hectare, grenzend aan de huidige vergunde winning en een winningsperspectief voor de duur van circa 15-20 jaar.

Foto 7 *Zicht over het te ontgronden gebied (met beperkte landschappelijke waarde)*

Foto 8 Zicht over het te ontgronden gebied (met beperkte landschappelijke waarde)

e) Natuurontwikkeling

Na afronding van de grondstoffenwinning wordt het bestaande en nieuwe gebied ingericht als een groot natuurgebied. De formele status van dit nieuwe natuurgebied (wel of geen onderdeel van de EHS) is op dit moment nog niet bekend. Op dit moment is de exacte inrichting daarvan nog niet bekend. Wel staat vast dat er dynamische riviergebonden natuur komt, omdat het gebied onder invloed van de Maas bij hoogwater komt te staan. Dit betekent tevens dat het gebied voldoende open moet blijven om een goede doorstroming te behouden. Hierbij is ruimte voor agrarisch natuurbeheer in het gebied. Mogelijk kan het tevens een bijdrage leveren aan de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW)

Door de wildbeheerseenheden Leudal is gevraagd om gestructureerde vluchtroutes voor wild (das, konijn, egels, marters et cetera) bij hoogwatersituaties vanuit het plangebied naar hoger gelegen delen te realiseren. Vanuit de LLTB is gevraagd om ter compensatie van verloren gegaane landbouwgronden, ingeschakeld te worden bij het toekomstig beheer en onderhoud van het gebied (begrazing). In de reeds afgeronde oriënterende voorfase (zie procesbeschrijving uit hoofdstuk 2) zijn diverse creatieve en vernieuwende ideeën naar voren gebracht, om onder andere een nieuwe economische drager in het gebied te introduceren.

f) Kwaliteitsimpuls Maastricht Hanssum

In de oriënterende fase is met de gemeente Leudal en de plaatselijke omgeving van gedachten gewisseld over de maatschappelijke meerwaarde die een uitbreiding van de bestaande grondstoffenwinning diende te realiseren. Naast de voornoemde onderdelen is hierbij een kwaliteitsimpuls aan het Maastricht van de kern Hanssum aan de orde gesteld. Gedacht wordt aan een kwalitatieve herinrichting van de aanwezige (industriële) laad- en loswal, upgradering van de camperplaatsen et cetera.

De planvorming en concretisering hiervan vinden volledig plaats buiten de invloedssfeer van Kuypers Kessel, de initiatiefnemer van de ontgroning. Wel maakt dit onderdeel deel uit van de gebiedsontwikkeling Wijnaerden, en wel in de zin dat er een nader te bepalen geldstroom vanuit de grondstoffenwinning naar de gemeente Leudal plaats vindt ('zandfonds') van waaruit de gemeente de kwaliteitsimpuls kan uitwerken en financieren. Omdat dit een zelfstandig traject zal zijn dat de gemeente Leudal uitvoert en niet bekend is welke maatregelen / deelprojecten op welk moment vanuit dit fonds worden gefinancierd, is besloten deze buiten de scope van dit MER te houden.

5.2 Alternatieven

In een MER worden de effecten van verschillende varianten en alternatieven voor het planvoornemen objectief en systematisch beschreven en beoordeeld. In het MER voor de Integrale gebiedsontwikkeling worden naast het nulalternatief nog drie alternatieven onderzocht. Het alternatief zoals opgenomen in het Masterplan Maasplassen, is daarbij gedurende het planvormingstraject afgefallen.

- **Vervallen Alternatief: Masterplan Maasplassen**

In het Masterplan Maasplassen [4] zijn eerste ideeën over de transformatie van dit gebied opgetekend. Dit plan ging uit van een integrale verlaging van het gebied tot circa 1 meter boven het stuwpeil. De intensieve veehouderij wordt geamoveerd en er wordt een smalle watervoerende hoogwatergeul aangelegd, gecombineerd met een grotere droge hoogwatergeul. Om de gewenste landschappelijke situatie te realiseren, worden bovendien alle bestaande winplassen in dit alternatief gedempt. De verblijfsrecreatie was voorzien in een separaat deel dat aanvullend aan de landbouw zou moeten worden onttrokken.

De kosten voor alle onderdelen uit dit alternatief zijn door DLG in de versnellingskamer (zie ook paragraaf 2.3) ingeschat op 50-60 mln. euro. Gelet op de beperkte winningsmogelijkheden, is op voorhand gesteld dat dit alternatief niet haalbaar is en dat ook nooit kan worden zonder een zeer substantiële bijdrage vanuit de Rijksoverheid. Omdat de prioriteiten waarschijnlijk elders in Nederland liggen, ligt deze bijdrage niet voor de hand. Aangezien in een MER alleen 'realistische' alternatieven worden onderzocht, is besloten dit plan niet mee te nemen in dit MER. Zoals ook elders in deze NRD is aangegeven, zijn de doelstellingen uit het Masterplan [4] echter wel als toetsingskader voor de planvorming meegenomen.

- *Nulalternatief: Autonome ontwikkeling*

Het nulalternatief is een verplicht onderdeel in een MER. Dit alternatief vormt de referentiesituatie voor de effectvergelijking. In het nulalternatief vindt de realisering van de voorgenomen activiteiten niet plaats en zal het gebied zich autonoom ontwikkelen. In dit project betekent dit dat de bestaande ontgronding (inclusief de afrondingsvergunning) conform het inrichtingsplan uit 1995 wordt afgerond en het gebied in 2017 wordt opgeleverd. De hoofdbestemming van dit gebied na afloop van de ontgronding, is gericht op natuurontwikkeling met beperkt extensief recreatief medegebruik. Als 'tegenprestatie' voor de medewerking bij de afrondingsvergunning zullen enkele kleine recreatieve voorzieningen in het gebied worden aangebracht. Ter plaatse van het cultuurhistorische eiland Wienerte wil de initiatiefnemer een beperkte rode ontwikkeling realiseren; deels in de bestaande boerderijcomplexen en deels in een beperkte nieuwbouw. Het veehouderijbedrijf blijft voortbestaan in dit alternatief. Daarnaast wordt er een kleine geul/verbinding tussen het gebied van de afrondingsvergunning en de Bouxweerd gerealiseerd. De Bouxweerd zal als onderdeel van het programma stroomlijn worden opgeknapt (onder andere bomenkap). Dit alternatief is verbeeld in figuur 5.1.

- *Alternatief 1: Natuur/extensieve recreatie*

Dit alternatief (dat is afgebeeld in figuur 5.2) gaat uit van een sanering van de bestaande intensieve veehouderij, sloop van bestaande agrarische gebouwen en sanering van de bodem. Aan de zuidzijde van het oog komt een uitbreiding van de ontgronding. Hier wordt een hoogwatergeul gegraven om onder andere bij te dragen aan de hoogwaterbescherming. Er is in dit alternatief slechts sprake van lokale waterrecreatieve ontwikkeling (aanleg strand) en extensieve begrazing van het gebied. In dit alternatief is nog geen sprake van herontwikkeling van het agrarisch perceel waar thans het IV-bedrijf is gesitueerd. De verwachting is dat door de hoge kosten van sanering van het agrarisch bedrijf de afdracht aan de gemeente in het kader van de gebiedsontwikkeling / kwaliteitsimpuls aan het Maasfront Hanssum, beperkt zal zijn. Wel is in dit alternatief ruimte voor ontwikkeling van een breed aaneengesloten natuurgebied tussen Buggenum en Neer-Hanssum.

- *Alternatief 2 Natuur/waterrecreatie*

In dit alternatief (dat is afgebeeld in figuur 5.3) wordt het bestaande veehouderijbedrijf gesloopt en de ondergrond gesaneerd. Op deze hoger gelegen locatie vindt een nader te bepalen rode ontwikkeling plaats. Er wordt gedacht om op het hoger gelegen terreindeel een uniek verblijfs-recreatief project te realiseren, maar permanente bewoning wordt vooralsnog niet uitgesloten. De hoogwatergeul krijgt een rechtstreekse verbinding met de jachthaven Hanssum en wordt opgesteld voor de kleine watersport (zeilschool plus bevaarbaar voor motorboten, maximaal 6 km/uur). Verder zal de recreatieve dooradering van het gebied aandacht krijgen, een en ander afgestemd en in balans met de geplande natuurontwikkeling. De afdracht ten behoeve van de gebiedsontwikkeling in het Maasfront is in dit alternatief substantieel. Grondstofwinning vindt conform alternatief 1 plaats.

- *Alternatief 3: natuur/watersport/wonen op en aan het water*

In dit alternatief (afgebeeld in figuur 5.4) wordt het bestaande veehouderijbedrijf gesaneerd. Het overige / zuidelijke deel van het plangebied wordt ontgrond en nadien ingericht als natuurgebied met recreatief medegebruik. Dit derde alternatief zet verder vooral in op de ontwikkeling van watersport en de ontwikkeling van waterwoningen en recreatiewoningen op en aan het water en kenmerkt zich als een maximaal doorstroombaar uiterwaardenlandschap. De grondstofwinning vindt conform de alternatieven 1 en 2 plaats. Door de uitbreiding van de rode ontwikkeling, ontstaat een hogere opbrengst, waardoor wellicht de mogelijkheid bestaat voor een nog ruimere afdracht ten behoeve van de gebiedsontwikkeling in het Maasfront.

Figuur 5.1 Nulalternatief

ONTWIKKELINGSVISIE NEER - HANSSUM

Fase 1

Grontmij | Groen-planning

05-12-2011 TdM 306046

Figuur 5.2 **Alternatief 1: natuur/extensieve recreatie**

ONTWIKKELINGSVISIE NEER - HANSSUM

Figuur 5.3 **Alternatief 2: natuur/waterrecreatie**

ONTWIKKELINGSVISIE NEER - HANSSUM

Figuur 5.4 **Alternatief 3: natuur/watersport/wonen op en aan het water**

ONTWIKKELINGSVISIE NEER - HANSSUM

5.3 Varianten

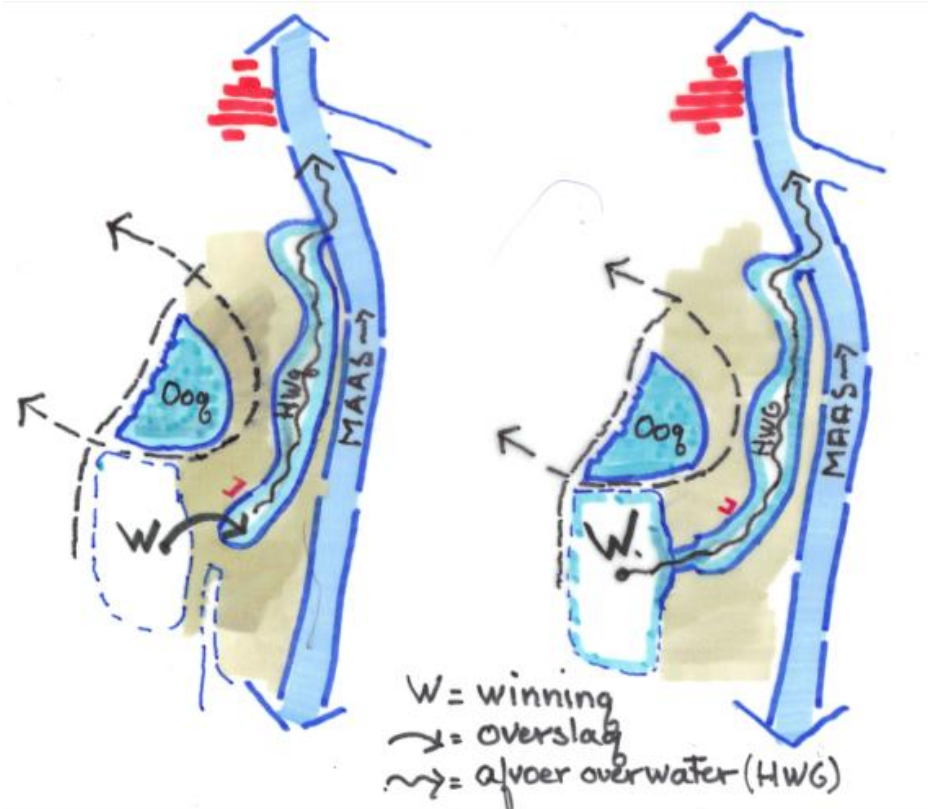
Naast de in de vorige paragraaf genoemde inrichtingsalternatieven, wordt er in het MER tevens aandacht besteed aan de effecten van een aantal varianten voor onderdelen van het plan:

- Variant A: Het wel of niet betrekken van het project 'herontwikkeling industrieterrein en aanleg hoogwatergeul Meeuwissenhof'. Deze variant betreft de uitvoering van een aantal maatregelen in en aan de haven van de initiatiefnemer in Kessel (zie figuur 5.5). Het gaat om het verwijderen van het bestaande grinddepot (1), de begroeiing ten zuiden van dit grinddepot (2) en een strook grasland (3), het versmallen van het eiland (4) en het vergroten van de uitstroomopening naar de Maas aan de noordzijde (5) en het wat verondiepen van de plas (6). Deze gronden zijn al in eigendom van de initiatiefnemer, waardoor de uitvoering relatief snel kan aanvangen en de maatregelen leiden vanwege de beperkte breedte van de Maas in dit gedeelte direct tot een substantiële waterstandsverlaging.
- Variant B: Methodiek van winnen:
 - met behulp van een additionele bagger/zandzuiger met ter plaatse een aanwezige drijvende verwerkingsinstallatie en afvoer van het bewerkt product per schip;
 - met behulp van een elektrisch aangedreven knipper, waarbij het gewonnen ruwe materiaal (toutvenant) per schip wordt vervoerd naar de verwerkingslocatie van de initiatiefnemer in de haven van Kessel circa 5 km noordwaarts van waaruit het deels per as en deels per schip naar de afnemers wordt vervoerd. Deze wijze wordt op dit moment gehanteerd bij de bestaande winning.
- Variant C: De wijze van winnen (gelet op de specifieke hydrologische situatie):
 - winning met een open verbinding met de Maas conform bovengeschreven methodiek en conform de bestaande winning (zie ook figuur 5.6);
 - winning met een gesloten verbinding met de Maas waarbij het gewonnen toutvenant met een transportband naar een laad-/loswal wordt getransporteerd;
 - integrale winning (voor de voet weg), eventueel met peilopzet in 'het oog' of met een leem scherm op de westelijke oever ter mitigatie van eventuele grondwaterstandseffecten op het Leudal.

Figuur 5.5 Variant herontwikkeling industrieterrein en aanleg hoogwatergeul Meeuwissenhof

Figuur 5.6 Principe open / gesloten winning

Zoals eerder in deze NRD is aangegeven, fungeert de delfstoffenwinning mede als financiële motor om een aantal projecten met maatschappelijke meerwaarde te financieren. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan de opwaardering van de jachthaven (zie foto 9) in Hanssum en de verlegging van de monding van de Neerbeek, de verdieping van de Bouxweerd om de vissterfte tegen te gaan en het aanleggen van een (nood)kade in Buggenum. De integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden is weliswaar mede bedoeld om financiële middelen te genereren om deze wensen mogelijk te maken, maar de activiteiten zelf zijn zelfstandige deelprojecten die door de gemeente Leudal zelf worden voorbereid en pas op termijn worden uitgevoerd.

De initiatiefnemer (Kuypers Kessel B.V.) heeft hier zelf geen invloed op. Op dit moment zijn er nog geen formele besluiten over dergelijke projecten bekend. Deze vallen dan ook buiten de scope van het MER.

Foto 9 Zicht over de bestaande jachthaven van Hanssum

6 Reikwijdte en wijze van effectbeoordeling

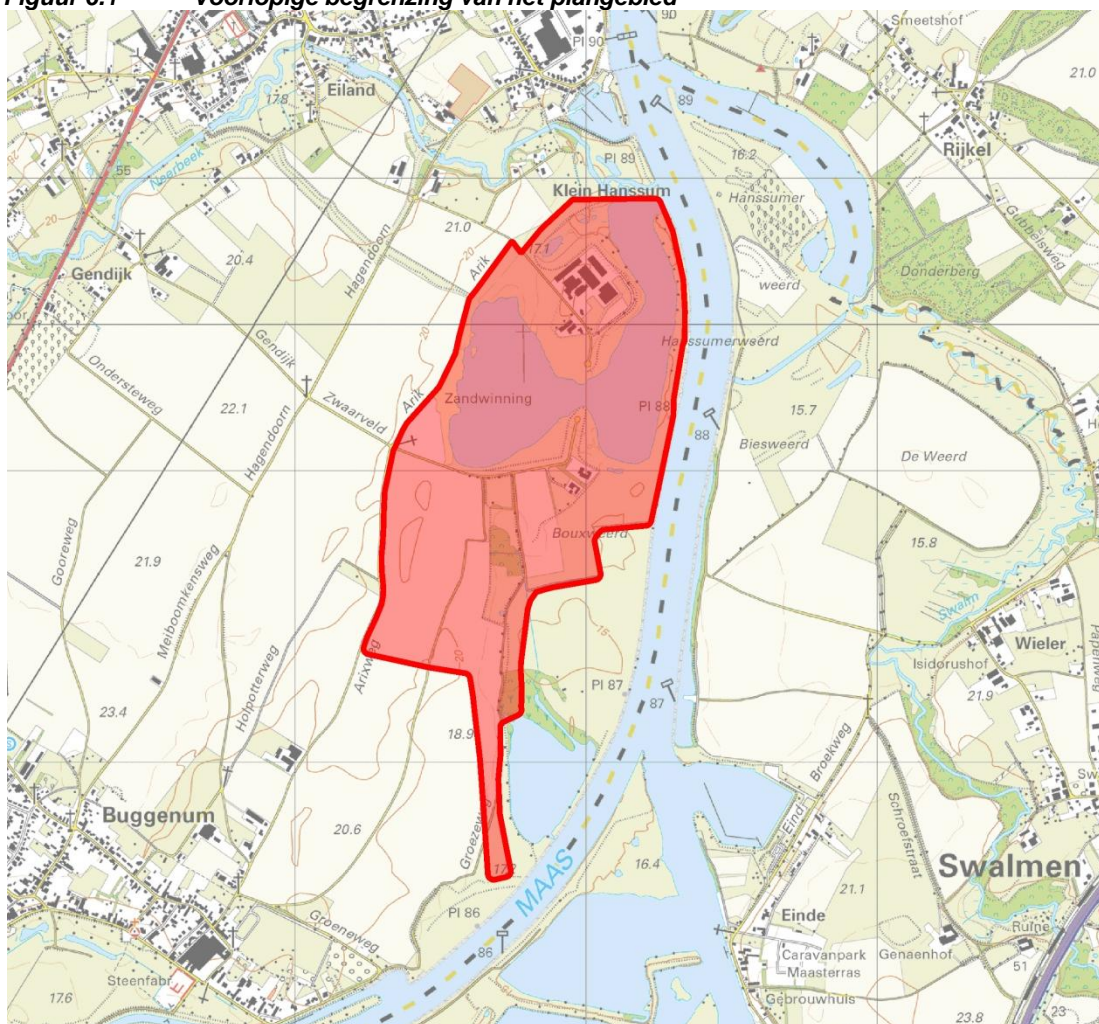
6.1 Reikwijdte van het MER

In het MER wordt onderscheid gemaakt tussen de begrippen plangebied en studiegebied. Het plangebied is het gebied waarop 'de Gebiedsontwikkeling Wijnaerden' betrekking heeft. Deze komt overeen met de begrenzing van het inpassingsplan / bestemmingsplan.

Het studiegebied is het totale gebied waarin milieueffecten als gevolg van de realisering van de voorgenomen activiteiten in het plangebied, kunnen optreden. Het studiegebied is dus omvangrijker dan het plangebied en kan bovendien per milieuaspect verschillen. Per milieuaspect zal in het MER het studiegebied worden bepaald.

In figuur 6.1 is de voorlopige begrenzing van het plangebied Gebiedsontwikkeling Wijnaerden weergegeven. Deze kan in de toekomst tijdens de verdere planuitwerking op onderdelen nog wijzigen.

Figuur 6.1 Voorlopige begrenzing van het plangebied

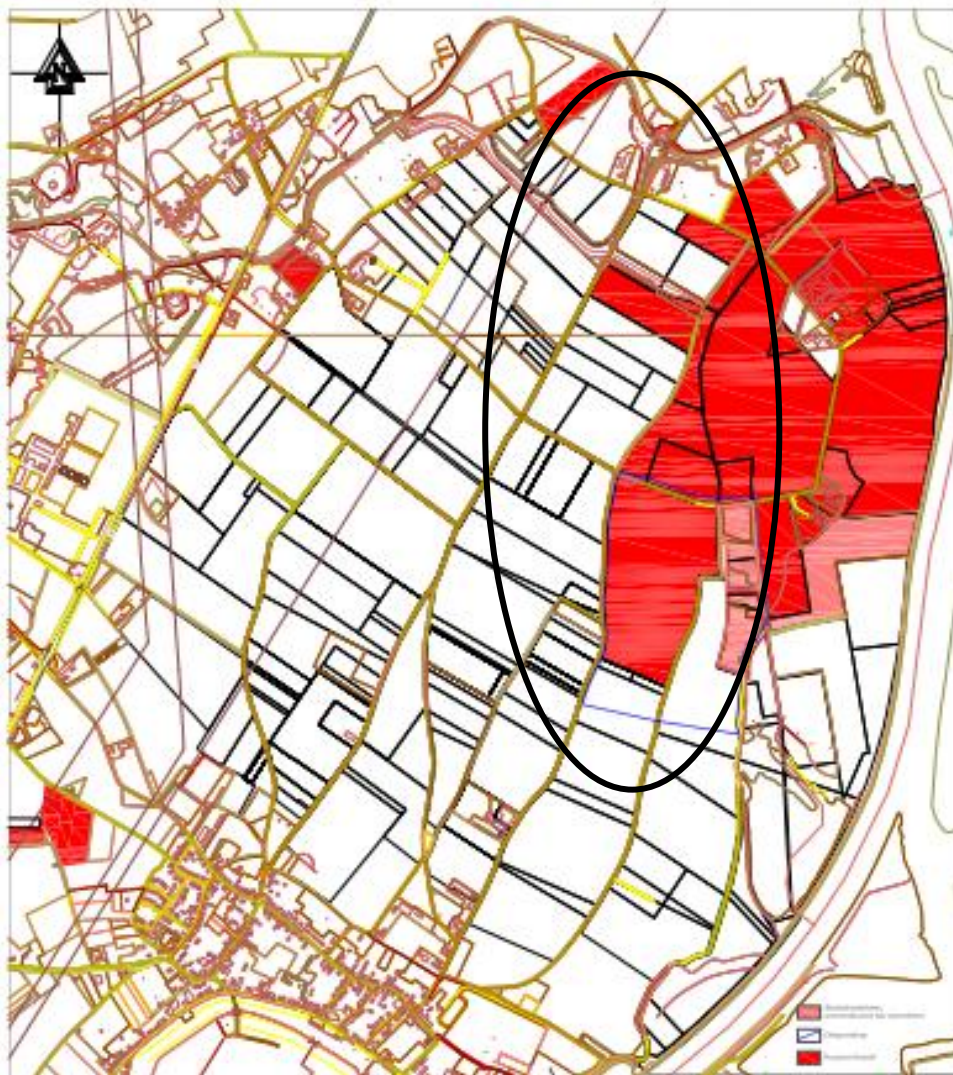

Het plangebied is gelegen aan de westelijke oever van de Maas, ten zuiden van de kern Neer. Aan de noordzijde van het plangebied ligt de Haven Hanssum en de bestaande winning van Kuypers Kessel. De Maas vormt de oostelijke begrenzing. In het zuiden van het plangebied liggen het natuurgebied Bouxweerd en de kern Buggenum en aan de westzijde liggen landbouwgronden.

Het plangebied zoals gearceerd in figuur 6.1, heeft een totale oppervlakte van circa 121 hectare. Het deel van het plangebied waar de grondstoffenwinning is voorzien, is momenteel grotendeels in gebruik als agrarisch gebied (akkerbouw). De bestaande grondstoffenwinning valt binnen het plangebied dit om reden dat deze onderdeel uitmaakt van het werkterrein en de logistieke infrastructuur en omdat hier in de toekomst mogelijk extensieve recreatie en rode ontwikkelingen plaatsvinden. Het natuurgebied Bouxweerd maakt gedeeltelijk deel uit van het plangebied in die zin dat als onderdeel van het nulalternatief een kleine verbinding tussen de visplas en het gebied van de afrondingsvergunning wordt gerealiseerd.

Een groot deel van het plangebied is in eigendom van Kuypers Kessel. De gronden rondom Bouxweerd, de ontsluitingswegen en enkele overige percelen zijn in eigendom van derden. In figuur 6.2 zijn de gronden die in eigendom zijn van de initiatiefnemer, in rood weergegeven. In lichter 'roze' zijn gronden ingekleurd die in eigendom zijn van Staatsbosbeheer, maar waarmee wel overeenstemming over winrechten bestaat.

Figuur 6.2 Grondeigendommen

6.2 Inhoud van het MER

De kern van het gecombineerde Plan- en Project-MER wordt gevormd door de beschrijving van de milieueffecten die als gevolg van de voorgenomen activiteiten, worden verwacht. Daarnaast moeten redelijke alternatieven en/of varianten voor de invulling van het gebied (of de wijze van uitvoering) worden beschreven en op hun milieueffecten worden beoordeeld. Het milieurapport moet (vrij naar de wettekst) de volgende onderdelen bevatten:

- 1) een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd;
- 2) een beschrijving van de voorgenomen activiteit en de bandbreedte die redelijkerwijs in beschouwing dient te worden genomen, inclusief motivering voor de bandbreedte (alternatieven of varianten);
- 3) een overzicht van eerder vastgestelde plannen die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven bandbreedte;
- 4) een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven bandbreedte daarvoor gevolgen kunnen hebben en van de te verwachten autonome ontwikkeling van dat milieu. Doordat ten noorden van het gebied momenteel een hoogwatergeul wordt gerealiseerd, wijzigt de huidige situatie in dit gebied continue. Als referentie (nulalternatief) voor de effectvergelijking wordt uitgegaan van het inrichtingsplan uit 1993 (inclusief de afrondingsvergunning) dat in figuur 1.2 is afgebeeld;
- 5) een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteiten en de beschreven bandbreedte kunnen hebben en een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven;
- 6) een vergelijking van de als gevolg van onderdeel 4) beschreven verwachte ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor milieu van elk van de in beschouwing genomen bandbreedte;
- 7) een overzicht van mogelijke mitigerende en compenserende maatregelen en een meest milieuvriendelijk alternatief;
- 8) een overzicht van de leemten in kennis en informatie in de onder 4) en 5) bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens;
- 9) een zelfstandig leesbare (niet-technische) samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieueffectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven bandbreedte;
- 10) voor zover in dit stadium bekend, zal in het MER tevens worden ingegaan op het toekomstig beheer van het gebied na afloop van de aanlegfase.

Gestreefd wordt naar een beknopt, leesbaar MER, dat overzichtelijk is ingedeeld en optimaal gebruik maakt van de gebiedskennis die sinds de planontwikkeling in de jaren negentig is verkregen over het gebied.

6.3 Beoordelingskader

In het gecombineerde Plan- en Project-MER worden de effecten als gevolg van de realisering van de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden aan de hand van varianten en alternatieven beschreven en beoordeeld. Het gaat daarbij niet alleen om negatieve effecten; ook positieve effecten worden beschreven. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan de gevolgen van de beëindiging van de intensieve veehouderij in het gebied.

De effectbeschrijving in het MER richt zich vooral op de voor de besluitvorming relevante milieuaspecten. De effecten worden beschreven ten opzichte van de autonome ontwikkeling van het gebied: het nulalternatief geldt als referentiesituatie. Zoals in de vorige paragraaf reeds is aangegeven, vindt in het noordelijk deel van het plangebied momenteel al een ontgronding plaats door Kuypers Kessel en wordt het gebied omstreeks 2017 conform het inrichtingsplan uit 1993 [1] opgeleverd.

Dit wordt als autonome ontwikkeling gezien en maakt dus deel uit van het nulalternatief. De effectbeoordeling zal plaatsvinden op een schaalniveau dat past bij het schaalniveau waarop het m.e.r.-plichtige besluit (in dit geval het inpassingsplan en de ontgrondingenvergunning) wordt uitgewerkt. Dit betekent dat in het MER zowel wordt ingegaan op (varianten voor) de inrichting van het gebied als (varianten voor) de wijze van aanleg/uitvoering.

In de effectbeschrijvingen wordt aangegeven of effecten tijdelijk, permanent of omkeerbaar zijn, op korte of lange termijn spelen en of sprake is van cumulatieve effecten. Ook wordt aangegeven welke mitigerende en/of compenserende maatregelen mogelijk en/of noodzakelijk zijn.

Om de alternatieven met elkaar te kunnen vergelijken, wordt een beoordelingskader opgesteld. Hiervoor wordt een set criteria gebruikt, die zoveel mogelijk kwantitatief worden ingevuld op een detailniveau waarop een goede vergelijking van de alternatieven kan plaatsvinden. Indien een kwantitatieve beoordeling niet mogelijk is, zal een kwalitatieve beoordeling plaatsvinden. In tabel 6.1 is een eerste overzicht van de relevante beoordelingscriteria samengevat weergegeven.

Voor een aantal onderdelen is op basis van bestaande documentatie reeds voldoende informatie aanwezig en hoeft geen specifiek onderzoek te worden uitgevoerd. Voor deze aspecten zullen de conclusies uit de bestaande documenten worden overgenomen of geïnterpreteerd. Voor een aantal andere aspecten zal ten behoeve van het MER (en het inpassingsplan / bestemmingsplan en de vergunningen) nog aanvullend onderzoek worden uitgevoerd. Dit is in tabel 6.1 weergegeven.

Daarnaast zijn er enkele bijzondere gebiedskenmerken aanwezig, die in het MER extra aandacht verdienen. Hier wordt in paragraaf 6.5 op ingegaan.

Tabel 6.1 Voorstel beoordelingscriteria per milieuaspect en wijze van effectbeschrijving

(Milieu)aspect	Beoordelingscriterium
Geologie, geomorfologie en bodem	<ul style="list-style-type: none"> • Beïnvloeding van erosie en sedimentatie • Beïnvloeding van geologische en geomorfologische waarden • Beïnvloeding van (bijzondere) terreinvormen en maaiveldverloop • Beïnvloeding bodemopbouw en bodemtypen • Beïnvloeding bodemkwaliteit
Grond- en oppervlaktewater	<ul style="list-style-type: none"> • Beïnvloeding van grondwaterstanden • Beïnvloeding van grondwaterstromingen • Kans op kwel en inzijing • Beïnvloeding grond- en oppervlaktewaterkwaliteit • Kans op vertroebeling van de Maas in de aanlegfase • Kans op verontreinigingen naar de Maas (CIW Immissietoets)
Natuur	<ul style="list-style-type: none"> • Beïnvloeding van beschermde gebieden (Natura 2000, EHS, hydrologisch gevoelige gebieden) • Beïnvloeding van beschermde plant- en diersoorten • Mogelijkheden voor de ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden (realiseren van KRW-doelstellingen)
Landschap	<ul style="list-style-type: none"> • Beïnvloeding van de openheid en schaal van het landschap • Beïnvloeding van bijzondere landschapsstructuren en elementen
Cultuurhistorie en archeologie	<ul style="list-style-type: none"> • Verlies of aantasting van cultuurhistorisch waardevolle structuren en elementen • Verlies of aantasting van archeologische waarden
Grondgebruik	<ul style="list-style-type: none"> • Gevolgen voor bestaande grondgebruiksfuncties (met name agrarisch en recreatief) • Mogelijkheden voor toekomstig grondgebruik
Infrastructuur	<ul style="list-style-type: none"> • Verkeersstructuur • Verkeersintensiteiten • Verkeersveiligheid • Langzaam verkeer • Ondergrondse infrastructuur
Geluid en trillingen	<ul style="list-style-type: none"> • Hinder en overlast door wegverkeersgeluid • Hinder en overlast door industrielawaai • Hinder en overlast door scheepvaartgeluid • Hinder en overlast door laagfrequent geluid • Hinder en overlast door trillingen
Lucht	<ul style="list-style-type: none"> • Beïnvloeding luchtkwaliteit (NO₂, PM₁₀, PM_{2,5}) • Hinder en overlast door (grof) stof en waaivuul
Hydraulica	<ul style="list-style-type: none"> • Beïnvloeding doorstroming Maaswater tijdens de aanlegfase en in de eindsituatie van de terreininrichting • Beïnvloeding bergingscapaciteit • Beïnvloeding van stroomsnelheden in de Maas
Veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • Nautische veiligheid • Externe veiligheid

6.4 Wijze van beoordelen

In het MER worden de alternatieven beoordeeld aan de hand van de in de vorige paragraaf beschreven beoordelingscriteria. Per milieuaspect zal het effect worden uitgedrukt op basis van onderstaande schaal:

++	sterk positief effect;
+	positief effect;
0	geen positief en geen negatief effect;
-	negatief effect;
--	sterk negatief effect.

Het onderling wegen van de verschillende milieueffecten maakt geen onderdeel uit van het gecombineerde Plan- en Project-MER. Een dergelijke afweging moet door de betrokken bestuursorganen plaatsvinden. Bij de uiteindelijke weging en bepaling van het voorkeursalternatief kunnen bovendien mogelijk ook andere dan enkel milieuoverwegingen een rol spelen.

6.5 Enkele specifieke gebiedskenmerken en aandachtspunten voor het MER

Het plangebied waar de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden is voorzien, kent enkele specifieke gebiedskenmerken die, in aanvulling op de eerdergenoemde beoordelingscriteria in het MER op voorhand extra aandacht dienen te krijgen. Onderstaand zijn deze samengevat opgenomen.

- Peelrandbreuk

Van noordwest naar zuidoost door het plangebied loopt de Peelrandbreuk in de diepere ondergrond. Aan beide zijden van deze breuk zijn specifieke gebiedskenmerken en bodemtypen aanwezig. Dit heeft tot gevolg dat er lokaal verschillen zijn in enerzijds de aanwezigheid van de hoeveelheid 'vermarktbaar materiaal' in de ondergrond en anderzijds de samenstelling van het geohydrologische systeem ter plaatse. De grondstoffenwinning vindt plaats ten zuiden van de Peelrandbreuk.

Daarnaast zijn er aardkundige waarden in het gebied aanwezig in de vorm van een aantal 'hoge koppen' waar onder andere de bebouwing aan de Wienerte op is gerealiseerd.

- Geohydrologische situatie

Gegeven de ligging van de Peelrandbreuk en de stromingsrichting van het grondwater, dient in het MER te worden onderzocht of de voorgenomen activiteiten gevolgen kunnen hebben voor de grondwaterstanden in de omgeving. Met name de grondwaterstanden ter plaatse van het Natura 2000-gebied Leudal en de effecten daarvoor voor de aanwezige natuurwaarden, verdienen daarbij extra aandacht. In de passende beoordeling die in het kader van dit project zal worden uitgevoerd, zal hierop worden ingegaan. In het plangebied is een uitgebreid meetnet aanwezig, waarmee de grondwaterstanden al jarenlang nauwlettend gemonitord worden. Het aantal peilbuizen dat de initiatiefnemer de afgelopen jaren in de omgeving heeft geplaatst, zal op korte termijn verder worden uitgebreid, om ook eventuele effecten als gevolg van de afrondingsvergunning nauwlettend te kunnen waarnemen en hierop te anticiperen.

Ten behoeve van de besluitvorming over de 'afrondingsvergunning' is onder andere een hydrologisch modelonderzoek uitgevoerd [17] waarin de effecten van deze afronding op de grondwaterstanden in de omgeving zijn bepaald. Hierin is geconcludeerd dat de zogenaamde 5cm-verhogingslijn op 800 m oostelijk van het Natura 2000-gebied Leudal ligt en de berekende 1cm-verhogingslijn circa 100 m oostelijk ervan. Op basis hiervan is geconcludeerd dat de afrondingsvergunning geen effecten veroorzaakt op de in het Leudal voorkomende hydrologisch gevoelige natuurwaarden. Het nulalternatief (de thans vergunde situatie inclusief de afrondingsvergunning) zal zoals gezegd als uitgangspunt/referentie voor de effectbepaling dienen.

- Aanwezige ecologische waarden

In het gebied wordt al sinds meerdere jaren gemonitord welke beschermde flora en fauna er in het gebied aanwezig zijn. Het gebied wordt onder andere gebruikt door een aantal broedvogels (waaronder de buizerd, gele kwikstaart, kerkuil, steenuil, oeverwaluw en ijsvogel). Verder is in het dal van de Neerbeek (ten noorden van de bestaande ontgrondingslocatie) een beverburcht aangetroffen. Ook rondom het natuurgebied Bouxweerd zijn in het verleden beversporen aangetroffen. Daarnaast is bekend dat de Das voorkomt op de hogere gronden in de omgeving van het plangebied. Er is een bijburcht in het plangebied aanwezig, maar uit cameraonderzoek in 2013 is gebleken dat hierin geen activiteiten plaatsvinden. Het plangebied is waarschijnlijk wel van belang als foerageergebied voor de das.

- Aanwezige archeologische waarden

Het plangebied is in het POL 2014 [10] aangemerkt als een archeologisch aandachtsgebied. Door de Provincie Limburg is recentelijk in samenwerking met het Rijk een geomorfologische kaart opgesteld. Deze zal hoogstwaarschijnlijk als uitgangspunt voor het uit te voeren onderzoek dienen.

7 De procedure

7.1 De m.e.r.-procedure

De m.e.r.-procedure voor dit project, wordt in een aantal stappen doorlopen:

1. *Openbare kennisgeving*: wanneer een initiatiefnemer voornemens is een plan te gaan opstellen waarvoor een m.e.r.-procedure moet worden doorlopen, moet dit openbaar worden gemaakt. De bekendmaking vormt de formele start van de m.e.r.-procedure. In deze kennisgeving wordt tevens aangegeven wie in de gelegenheid worden gesteld om advies over de inhoud van het gecombineerde Plan- en Project-MER uit te brengen.
2. *Raadplegen bestuursorganen*: na de kennisgeving dienen de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen milieurapport te worden bepaald. Bestuursorganen die met het plan te maken krijgen, worden over de voorgenomen ontwikkeling geraadpleegd. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau is het document waarmee deze raadpleging wordt uitgevoerd. Betrokken partijen worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen en bedenkingen aan te geven, zodat deze meegenomen kunnen worden bij het opstellen van het gecombineerde Plan- en Project-MER. De notitie wordt gedurende een periode van 6 weken voor eenieder ter visie gelegd en er kunnen zienswijzen worden ingediend.
Tevens wordt in deze tweede procedurestap de Commissie voor de Milieueffectrapportage (Cie-mer) gevraagd een advies uit te brengen over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Bij het opstellen van het MER zal rekening worden gehouden met binnengekomen zienswijzen en uitgebrachte adviezen.
3. *Opstellen Milieurapport (gecombineerd Plan- en Project-MER) en ontgrondingsvergunning*: mede aan de hand van de reacties op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt vervolgens het milieurapport opgesteld. Hierin worden het voornemen, eventuele varianten en alternatieven beoordeeld op hun milieueffecten. In paragraaf 6.2 van deze Notitie wordt de globale opzet van het MER toegelicht. Tijdens deze derde procedurestap wordt tevens het (voor)ontwerp van het provinciale inpassingsplan c.q. het bestemmingsplan opgesteld alsmede de (ontwerp) ontgrondingsvergunning. Het (voor)ontwerpinpassings- of bestemmingsplan wordt samen met het gecombineerde Plan- en Project-MER en de ontgrondingsvergunning door het bevoegd gezag vastgesteld en ter inzage gelegd.
4. *Terinzagelegging en inspraak*: na vaststelling liggen de documenten gedurende 6 weken ter inzage. Tijdens de tervisielegging kan eenieder mondeling of schriftelijk een reactie op de documenten geven. Tijdens deze periode wordt tevens aan de Cie-mer gevraagd of zij het plan wil toetsen op volledigheid, juistheid en objectiviteit.
5. *Motiveren in het definitieve ontwerpplan*: mede op basis van de inspraakresultaten en adviezen en met in achtneming van de uitkomsten van het MER, stelt het bevoegd gezag vervolgens het definitieve inpassingsplan / bestemmingsplan vast.
6. *Bekendmaking en mededeling van het plan*: na vaststelling van het inpassingsplan / bestemmingsplan wordt deze bekend gemaakt.
7. *Evaluatie en monitoring*: nadat de plannen zijn gerealiseerd, dienen de werkelijk optredende milieueffecten in beeld te worden gebracht en geëvalueerd. In het MER wordt daarvoor een eerste aanzet gegeven.

Zoals in de inleiding van deze NRD reeds is gesteld, wordt overwogen/gestreefd naar een ge-coördineerde aanpak waarbij (in ieder geval) het inpassingsplan / bestemmingsplan en de ontgrondingsvergunning samen optrekken.

7.2 Te raadplegen instanties

Bij het bepalen van de reikwijdte en het detailniveau van het gecombineerde Plan- en Project-MER 'Gebiedsontwikkeling Wijnaerden' raadpleegt het (coördinerend) bevoegd gezag in ieder geval de wettelijk voorgeschreven bestuursorganen (artikel 7.11b Wet milieubeheer).

Het bevoegd gezag is voornemens in ieder geval de volgende instanties over dit project te raadplegen:

- Gedeputeerde Staten van Limburg;
- Burgemeester en Wethouders en de gemeenteraad van de gemeente Leudal;
- Burgemeester en Wethouders van de omliggende gemeenten (Maasgouw, Beesel, Peel en Maas, Roermond);
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie;
- LLTB;
- Dorpsraad Neer en Dorpsraad Buggenum;
- Studiegroep Leudal;
- MKB Limburg;
- Milieufederatie Limburg;
- Staatsbosbeheer
- Gasunie;
- Rijkswaterstaat;
- Waterschap Peel- en Maasvallei;
- Stichting Limburgs Landschap;
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, RCE;
- Commissie voor de m.e.r.

Hierbij wordt opgemerkt dat een deel van deze instanties al in het planvormingsproces betrokken is en deelneemt in de werkgroep en/of de klankbordgroep gebiedsontwikkeling Wijnaerden.

7.3 Reacties

Er is een openbare kennisgeving gepubliceerd die aangeeft welke procedure het bevoegd gezag wenst te volgen in het kader van het gecombineerde Plan- en Project-m.e.r. voor de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden. Daarnaast ligt de Notitie Reikwijdte en Detailniveau gedurende zes weken voor eenieder ter inzage en kunnen zienswijzen worden ingediend. Bij het opstellen van het MER zal hiermee rekening worden gehouden.

Reacties kunnen per post worden aangeleverd aan:

Provincie Limburg	en/of	Gemeente Leudal
T.a.v. mevrouw J. Simonis		T.a.v. het College van Burgemeester & Wethouders
Postbus 5700		Postbus 3008
6202 MA Maastricht		6093 ZG Heythuysen

Ook is de initiatiefnemer voornemens gedurende deze periode van terinzagelegging, een openbare informatiebijeenkomst te organiseren waarin het voornemen wordt toegelicht.

7.4 Vervolgplanning

Kuypers Kessel is voornemens direct aansluitend op de 'af rondingsvergunning' omstreeks 2018 te starten met de uitvoering van de voorgenomen activiteiten zoals omschreven in deze NRD (zie ook hoofdstuk 2 van deze NRD).

De periode tot die tijd wordt gebruikt om de planvorming uit te werken, het planologische traject (MER en inpassingsplan) te doorlopen en de benodigde vergunningen en ontheffingen te verkrijgen.

Bijlage 1

Literatuurlijst

- [1] Groenplanning Maastricht, Inrichtingsvisie. Meerssen, 1993.
- [2] Provincie Limburg, Hoofdgroep Verkeer, Waterstaat en Milieu. Bureau Ontgrondingen, Provinciaal Ontgrondingenplan Limburg. Maastricht, 1992.
- [3] Gemeente Leudal, Bestemmingsplan Buitengebied Leudal 2014 Leudal, 25 februari 2014.
- [4] Heusschen + Coppier, Masterplan Maasplassen. Gulpen, juni 2011.
- [5] Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). 's-Gravenhage, maart 2012.
- [6] Ministerie van Verkeer en Waterstaat en Ministerie van VROM, Beleidslijn Grote Rivieren. 's-Gravenhage, februari 2006.
- [7] Deltaprogramma Rivieren. Deltaprogramma 2014, bijlage A4 deel 1 en deel 2. 's-Gravenhage, 2014.
- [8] Provincie Limburg, Liefde voor Limburg, Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL), herziening 2006. Maastricht, 2006.
- [9] Provincie Limburg, POL, aanvulling Zandmaas. Maastricht, 2002 en partiële herziening 2004.
- [10] Provincie Limburg, POL 2014. Maastricht, december 2014.
- [11] Provincie Limburg, Grondstoffenplan Provincie Limburg, Maastricht, maart 1999.
- [12] Provincie Limburg, Beleidsnota ontgrondingen. Maastricht, juli 2009.
- [13] Provincie Limburg, Reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg. Maastricht, maart 2011.
- [14] Provincie Limburg en DLG, Meerjarenplan Zandmaas II 2007-2015. Maastricht, december 2006.

- [15] Provincie Limburg,
Meerjarenplan Zandmaas II 2009 – Perspectief op 2015-2050.
Maastricht, februari 2009.
- [16] Arcadis,
Intergemeentelijke structuurvisie Maasplassen 2030.
Maastricht, februari 2014.
- [17] Antea Group
Hydrologische effectenstudie uitbreiding zand- en grindwinning te Neer.
Oosterhout, 25 maart 2014.
- [18] Projectbureau Vrolijks,
Nautisch Programma van Eisen Maasplassen Limburg.
Breda, februari 2013.
- [19] Gemeente Roggel en Neer,
Bestemmingsplan Grondstofwinning en landschapsontwikkeling Neer/Hanssum.
Roggel en Neer, 8 juli 1997.
- [20] Gemeente Leudal,
Samen de schouders eronder, coalitieakkoord 2014-2018.
Leudal, 2014.
- [21] Europese Gemeenschappen,
Kaderrichtlijn Water (Richtlijn 2000/60/EG).
Brussel, 23 oktober 2000.
- [22] BRO / gemeente Leudal,
Structuurvisie Leudal, Regie op de toekomst.
Leudal, februari 2010.